

Jus Canonicum In V. Libros Decretalium Distributum

novâ Methodo explicatum, Omnibus Capitulis Titulorum (qui in Antiquis, & novis Libris Decretalium continentur) promiscuè & confusè positis, in ordinem doctrinæ digestis. Adjunctis Aliis Quæstionibus Connexis, Quæ Ad Plenam Cujusque Tituli, Aut Materiæ Cognitionem, Et Expositionem Pertinent. ...

Respondens Libro tertio Decretalium, In Quo De Obligationibus, Beneficiis, Aliisque Juribus Clericorum saecularium, & Regularium agitur ...

Pirhing, Ehrenreich

Dilingae, 1676

Titulus VIII. De Concessione Præbendæ, & Ecclesiæ non vacantis.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-98275](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-98275)

DE CONCESSIONE PRÆBENDÆ,
ET ECCLESIAE NON VACANTIS.

I.

Dictum est in præcedentibus Titulis de Præbendis & Dignitatibus earumque collatione & institutione, sed quia illæ sæpe conferuntur, vel promittuntur, antequam vacent, vel non conferuntur, ita ut diu maneant vacantes, idcirco hic Titulus subijciitur, in quo traditur, quod Beneficia non sint conferenda, nec quovis modo concedenda, nisi cum ea vacent: deinde etiam de negligentia in conferendo Beneficia vacantia agitur. Extat hic Titulus etiam in Sexto, Clementinis, & Extravagantibus Joannis XXII. Vacans autem tunc dicitur Beneficium, quando caret omni possessore, sicut locus dicitur vacare, qui caret corpore, cum eo soleat repleti: & bona vacantia, quæ à nemine saltem jure possidentur. Quare per mortem v. g. Beneficiarii vacat Beneficium, quia hoc non extinguitur, siue perit, sed à nemine possidetur: pensio vero Ecclesiastica per mortem pensionarii non vacat, quia finitur ac definit, adeoque extingui dicitur, sicut usufructus morte usufructuarii finitur, *Azor p. 2. l. 7. c. 16. q. 1.*

§. I.

Virum Beneficium non vacans possit conferri, vel promitti?

II. Assertio 1. Beneficium viventis, adeoque non vacans conferri non potest, sed institutio vel collatio Beneficii non vacantis est ipso jure irrita: imò si quis passus est se institui in loco seu Beneficio viventis Sacerdotis (vel alterius Beneficiarii) ab Ecclesiastica communione (id est, participatione Corporis & Sanguinis Domini) removendus est, prout statuit Gelasius Papa in *c. Qui in vivorum; 1. h. t. & ibi Gl. V. Communione*, & nihilominus deponendus est, ut addit *Gl. ibid. V. Pellendi*: *Consentit imprimis; 7. §. De Episcopi caus. 2. q. 1. Abb. hic n. 3.* Similiter in *c. Eum qui; 40. caus. 7. q. 1.* S. Gregorius scribit, eum, qui contra justitiæ regulam in Archidiaconatum alterius se provehi consensit, ab ejusdem Archidiaconatus honore deponimus: qui si ulterius in loco eodem ministrare præsumperit, se participatione Communionis Sacrae noverit esse privatum. Ratio autem, cur collatio Beneficii non vacantis sit irrita, est, quia Beneficium uni collatum non potest, eo vivente, alteri conferri, cum duo simul idem Beneficium habere non possint, *c. Tue; 20. de Præbend.* Neque debet Beneficiarius, sine justa & gravi causa, suo Beneficio privari, cum Beneficia concedantur in perpetuum, siue ad vitam Beneficiarii, *Abb. hic n. 2.* Idque certum est, quod Benefi-

cium viventis non possit conferri alteri ab aliquo, qui est Papa inferior, tametsi Papa, ex plenitudine potestatis, id facere posset, quod tamen non reperitur unquam fecisse, sine causa, ut notat *Abb. c. 1.*

III. Ubi Notandum primò. Prædicta poena incurritur solum ab eo, qui scienter se passus est institui in Beneficio viventis, non autem qui ignoranter, ut tradit *Gl. in cit. c. Et in primis; V. Repellatur*, & sumitur ex *c. Præsentium; 3. & cit. c. Eum qui; caus. 7. q. 1.* Neque etiam hæc poena habet locum, si quis succedat in Beneficio viventi iustà ex causa depositi, *Gl. fin. in cit. c. 1. h. t.* Notandum secundò, is, qui scienter occupavit Beneficium viventis nondum vacans, non potest deinceps illud Beneficium obtinere, sine dispensatione Papæ: sicut is, qui vivente marito, contraxit cum aliqua matrimonium de facto, non potest eam, etiam eo mortuo, ducere in uxorem, *c. fin. de eo, qui duxit in matrim. &c.* Quod si is, qui scienter se institui permisit in Beneficio non vacante, & postea eodem vacante, illud impetret à Papa, non factâ mentione suæ institutionis, & illegitimæ institutionis, per quam inhabilis factus est ad illud Beneficium obtinendum, collatio eidem facta non valet, quippe subrepticia; quia si Papa id scivisset, ipsi non contulisset, vel non ita facile, *arg. c. Super Litteris; 20. & c. Postulasti; 27. de rescriptis, Abb. in cit. c. 1. n. 3. h. t.*

IV. Assertio 2. Non tantum Ecclesiastica Beneficia, antequam vacent, nemini conferri: sed nec promitti possunt, prout constat ex *c. Nulla; 2. in princ. h. t.* quod est desumptum ex Concilio Lateranensi sub Alexandro III. c. 8. Ubi statuitur: nulla Ecclesiastica ministeria (id est, Officia, vel dignitates, *Gl. hic V. Ministeria*) vel Beneficia Ecclesiæ conferantur alicui, antequam vacent; ne quis desiderare mortem proximi videatur, in cuius locum & Beneficium se credit successurum: cum enim in ipsis etiam legibus gentilium pactum de futura successione, vivente eo, cui succedendum, prohibitum sit: multò magis turpe est, & Divini plenum animadversione judicii, si in Ecclesia Dei futura successione expectatio locum habeat. Similiter hujusmodi pactum Jure civili damnatum est, tanquam bonis moribus adversum in *l. Donari; 29. §. Donationem; ff. De donat. & in l. ult. C. de pact.* Ubi dicitur, quod omnes hujusmodi pactioes odiosæ esse videntur, & plena tristissimi & periculosi exitus, idcirco talia pacta, quæ contra bonos mores sunt inita, observari non debere.

V. Ubi Notandum. Licet pactum de futura successione valeat (saltem per modum donationis mortis causâ factæ) si is, de cuius hereditate pactum est, consenserit, & in eadem voluntate usque ad mortem perseveraverit, prout habetur in *cit. l. ult.*

ult. *C. de pact.* promissio tamen de Præbenda seu Beneficio viventis, adeoque non vacante, non tenet, etiam si facta sit, cum consensu ejus, qui illud obtinet; cum non possit Beneficium illud alicui concedere, seu conferre, *Gl. hic V. Condemnare.* Veruntamen promissio facta ab eo, qui conferendi jus habet, de conferendo alicui Beneficio vacante, valet, ut colligitur ex *cit. c. 2. h. t. ibi: antequam vacent*, ergo à sensu contrario postquam vacant, promitti possunt Beneficia: sed quia per talem promissionem non acquiritur jus in re in Beneficio promisso, ideo non obstante illa promissione, potest illud Beneficium postea alteri valide conferri, *arg. l. Quoties; 15. C. De rei vindic. & c. Sicut; 22. de sponsal.* Ubi habetur, quod sponsalia de futuro etiam jurata, solvantur per posteriora sponsalia de presenti, *Abb. in cit. c. 2. n. 2. h. t.*

Sed hic objici potest, si collatio vel promissio Beneficii non vacantis, sed vacaturi, involvit votum mortis alienæ, ut dicitur in *cit. c. 2. h. t.* sequitur, id prohibitum esse jure naturali & Divino, ergo nec Papa in ea re dispensare potest, vel id concedere? Resp. Non involvit tale votum causaliter, sed tantum occasionaliter, potest enim talis promissio alicui fieri, qui non habet tale votum seu desiderium, sed mallet carere Præbendâ, quam optare mortem proximi, & ideo cum promissio hæc, nec formaliter, nec causaliter includat votum hujusmodi, potest à Papa dispensative concedi, vel promitti Beneficium vacaturum, *Jo. Andr. in c. Proposuit; 4. n. 3. V. Vacaturæ; h. t.*

VI. Præterea quod dictum est, promissionem Beneficii vacaturi non valere, confirmatur ex *c. Extremæ; 13. h. t.* Nam ortâ controversiâ inter Clericum cum J. ex una parte, & Abbatem ac Conventum de Bello ex altera, super provisione ipsius Clerici J. hic coram Judicibus delegatis, lite contestatâ scripturam quandam Abbatis & Conventus de Bello produxit, in qua continebatur, quod primò vacaturam Ecclesiam ad collationem ipsorum spectantem eidem conferre velint. Sed Abbas & Conventus exiipiendo dicebant, promissionem illam non tenere, utpote repugnantem statuto Concilii Lateranensis, decernens irritas hujusmodi expectationes. Consultus Papa Innocentius III. respondit, promissionem prædictam non tenere: ideoque mandavit, ut Abbas, & Conventus ab impetitione Clerici absolventur, eisque super hac resiliendum imponeretur.

Ex quo patet, quod promissio Beneficii vacaturi, etiam si fuerit per scripturam firmata, non valet; quia actus nullus regulariter per scripturam non fit validus, *Abb. hic n. 2. qui n. 3.* addit, quod nec per juramentum confirmatur; quia contra legem emanantem principaliter in commodum publicum non valet juramentum, nec potest quis se obligare.

VII. Ubi præterea Notandum, licet allegans propriam turpitudinem, sive agendo, sive excipiendo, audiendus non sit, *c. Inter dilectos; 8. de donat. & sumitur etiam ex c. Cum super; 8. h. t.* ne quis scilicet ex dolo suo, sive propriâ iniquitate commodum ferat, *l. Ita demum; 13. ff. De receptis, qui arbitrium & c. & docet Bart. in l. Jusjurandum; 17. §. Procurator; n. 5.* Id tamen non procedit, si etiam actor turpitudinem propriam alleget, vel fateatur, tunc enim cum in pari causa vel delicto melior sit conditio possidentis, *juxta*

reg. 65. in 6. exceptio Rei allegantis turpitudinem suam admittitur, *l. 2. C. De condic. ob turp. caus.* Ut in casu hujus *cap.* in quo Clericus actionem suam fundavit super promissione ei factâ de Beneficio proximè vacaturo contra Lateranense Concilium, ideoque tanquam propriam turpitudinem, & in odium illius recipientis turpem promissionem, reus conventus, videlicet Abbas & Conventus ipsum repellere potuit, licet ejusdem delicti particeps fuerit, *Gl. fin. hic.* Nec obstat, quod in *c. Cum super; 8. h. t.* dicatur, Capituli exceptio, quod Clericus sit receptus per gratiam expectativam vacaturi Canonici, contra Concilium Lateranense, nequaquam admittendam esse, utpote allegans propriam turpitudinem: Nam in casu illius *cap.* Clericus non fundabat se super promissione Canonici, sed nec illam confitebatur: ac proinde Capitulum allegans ejusmodi promissionem præcessisse, ideoque factam à se collationem jure repelli debuit: quare in illo *cap.* est casus omnino diversus; tum quia in illo Clericus ille non tantum promissionem habuit Canonici, sed etiam receptus fuit in Canonicum, tum quia à Capitulo non fuit probatum, quod Clericus ille contra Concilium Lateranense receptus fuisset, *Gl. in cit. c. Cum super; V. Posse in fine, & Gl. fin. in cit. c. Ex tenore; h. t.* Sunt & alii præterea casus, in quibus allegans propriam turpitudinem audiri debet, de quibus videri potest *Abb. in cit. c. Cum super; n. 9. h. t.*

VIII. Cæterum doctrina suprâ tradita, nec conferri, nec promitti posse Beneficium nondum vacans extenditur primò, quod Beneficium postquam vacat, sit conferendum alteri, non obstante appellatione illius, cui promissum fuit, antequam vacaret, ut constat ex *c. Relatum; 3. h. t. junct. Gl. in casu ibid.* Ubi habetur, quod Clerici quidam recipiebant promissiones de Beneficiis non vacantibus, sive gratias expectativas ad Beneficia proximè vacatura, & postea cum vacabant, appellarunt extrajudicialiter ad Sedem Apostolicam, ne aliis conferrentur: quæstum fuit, an tali appellationi sit deferendum! Ad hoc respondet Papa Alexander III. cum hujusmodi promissiones in Lateranensi Concilio sint cassatæ (*c. 2. h. t.*) non debet, prætextu appellationis eorum, qui dictis promissionibus innituntur, omitti, quod minus Ecclesiæ vel Beneficia, cum vacaverint, personis idoneis conferantur. Ratio est, quia promissio Beneficii vacaturi, cum ab initio ipso jure sit irrita, non potest per solam subsequentem vacationem ejusdem reddi valida, quod enim initio vitiosum est, non potest tractu temporis convalescere, *l. 29. ff. de R. J. & cum ex tali promissione, quippe secundum Canones irrita nullum jus acquisitum sit promissario, adeoque illud non interfit, ideo contra collationem Beneficii, ne eas postquam vacavit, fiat alteri personæ idoneæ, appellare non potest, juxta l. 1. ff. de appellat. recip.* Neque appellatio illegitima impedit jus, seu potestatem liberam conferendi Beneficia, *Gl. fin. hic, & ibid. Abb. n. 2. & 3.*

IX. Extenditur secundo. Quod non possit Episcopus, vel alius, ad quem spectat jus conferendi Beneficia, delegare, vel concedere alicui potestatem conferendi Beneficia proximè vacatura: quamvis possit alteri delegare potestatem conferendi Beneficia, postquam vacant, ut constat ex *c. Constitutus; 11. h. t.* Ubi cum Episcopus Laudunensis Henrico Canonico

potestatem concessisset, proximè vacaturam Præbendam in illa Ecclesia conferendi, idque Rhe-
mensis Archiepiscopus tunc Legatus Sedis Aposto-
licæ confirmasset; Henricus de hac potestate sua ad-
huc dubitans accessit ad Papam, petiitque, ut ean-
dem confirmaret. Annuit Innocentius III, man-
datq; Episcopo & Capitulo Laudunensi, ut personam
illam, cui prædictus Henricus Præbendam Sacer-
dotalem, cum contingerit vacare, Canonicè (id
est, personæ idoneæ & modo Canonico, *Gl. hic V.
Canonicè*) conferendam censuerit, eum sine con-
tradictione admittant, & Episcopus eam alteri
contra formam concessionis à se factæ, Henrico
conferre non præsumat. Veruntamen quia ejus-
modi concessiones, si in exemplum traherentur, in
SS. Canonum fraudem fieri possent, per quos pro-
hibentur Ecclesiastica Beneficia concedi, vel pro-
mitti, antequam vacent (in c. 2. & aliis pluribus h.
i. c. 2. eod. in 6.) idè declarat Papa, se nolle, ut
occasione hujus mandati (quo concessio Episcopi,
quæ nulla erat, facta fuit valida per concessionem
Papæ, *Gl. hic V. Contra formam concessionis*) perso-
nalem sive specialem gratiam continentis, talis licen-
tia aliis in fraudem abuti volentibus concedatur.
Ratio hujus prohibitionis est, quia posset quispiam
tali facultate conferendi Beneficium proximè vacatū-
rum abuti in fraudem Concilii Lateranensis: si enim
aliquis certum Beneficium nondum vacans obtinere
vellet, posset subornare amicum, ut impetraret ab
Episcopo facultatem illud Beneficium, cum vacave-
rit, conferendi, & sic spe fretus, quod amicus ille si-
bi id Beneficium conferat, posset desiderare, & ma-
chinari mortem alicui Beneficiario, cui ipse succede-
re cuperet, *Abb. hic n. 3.* Excipitur, quod Episcopus
posset committere Generali suo Vicario facultatem
conferendi Beneficia vacatura, in genere & indeter-
minatè, non autem in specie, & determinatè, sive re-
spectu certi Beneficii, sive respectu certæ personæ,
*Abb. hic n. 3. Laym. in c. 3. n. 3. de offic. Vicar. in 6. &
dictum sup. l. 1. Tit. 28. n. 50.* Ex dictis colligitur,
quod Episcopus possit in genere delegare administra-
tionem rerum suarum, non autem in specie; quia id
cedere posset in fraudem Constitutionis Concilii La-
teranensis in c. 2. h. i. *Gl. hic V. Contra formam Consti-
tutionis.* Colligitur secundo. Privilegium persona-
le, sive gratia specialem alicui concessa, non debet tra-
hi ad jus commune, nec in consequentiam, ita ut aliis
in simili casu idem concessum esse censeatur, *Gl. magn.
hic in notat.*

X. Assertio 3. Spectato Jure antiquo Canoni-
co, valet promissio de conferendo alicui Beneficio
in genere, cum poterit: seu occasio se obtulerit, ut
constat ex c. *Accedens*; 14. h. i. & ibi *Gl. In casu.* Nam
cum quidam Abbas & Conventus cuidam Clerico
promississent, se collaturos ipsi Beneficium Eccle-
siasticum, quando potuerint, sed cum postea con-
ferre intermitterent, Clericus ille impetravit Litte-
ras à Papa ad quosdam Judices delegatos, coram
quibus petebat, Monachos compelli ad conferen-
dum sibi Beneficium, sicut promiserant. Verum
Monachi excipiebant, se non obligari illà promif-
sione, cum sit facta contra Concilium Lateranense
(in c. 2. h. i.) in quo prohibentur omnes promif-
siones de Beneficiis vacaturis conferendis. Re de-

latà ad Papam Innocentium III. is respondet: a-
liud esse, si Prælatus (vel alius Collator) promit-
tat se Beneficium collaturum, cum potuerit: &
aliud, cum vacaverit; siquidem in multis casibus
facultas conferendi se offerre potest, in quibus col-
lato non cadit sub expectatione Beneficii vacaturi:
idè quæ mandat Papa, ut Abbas & Monachi dicto
Clerico, cum potuerint, Beneficium Ecclesiasticum
assignent.

XI. Hinc colligitur, quod collatio Beneficii
vel ejus promissio facta cum hac clausula, *cum pote-
ro*; generalior est, quàm ista, *cum vacabit*, & prior
quidem valet, non autem posterior: quia in priore
in pluribus casibus contingere potest, ut non expe-
cteretur mors alterius, ut si vacet Beneficium, non per
mortem Beneficiarii, sed per ejus renunciationem
vel depositionem: vel si nova Præbenda erigatur aut
divisio fiat Præbendæ, in his enim & similibus casibus
per promissionem factam de Beneficio conferendo,
cum facultas se obtulerit, non datur gratia expectati-
va, per quam desideretur mors alterius, adeoque ces-
satio prohibitionis Concilii Lateranensis, *Gl. hic
V. Casibus*, & *Gl. in c. 2. V. Indirectè eod. in 6.* & multa
sunt permixta in genere & indeterminatè, quæ non
permittuntur in specie seu determinatè, c. 2. de Offic.
Ordin.

XII. Consentit cum priore cap. Constitutio
decretalis in c. *Cum super*; 8. h. i. Nam ortà contro-
versia inter Clericum & Capitulum Cathedrale
Ecclesiæ Tridentinæ, Clericus sibi assignari pete-
bat Præbendam in eadem Ecclesia, eò quod in Ca-
nonicum fuerit receptus. Sed Capitulum exci-
piendo proposuit, receptionem illam factam esse
contra decretum Concilii Lateranensis (in c. 2. h.
i.) idè quæ illos non obligari ad assignandam Præ-
bendam. Hoc cognito, Innocentius III. per sen-
tentiam decrevit, ac definivit, quia hoc à Capitulo
probatum non fuit, & quia ipsi Canonici fatentur,
se contra statutum Concilii Lateranensis Clericum
illum in Canonicum recepisse, adeoque de jure hoc
opponere non possit, nec audiri debeat (quia fru-
stra legis auxilium invocat, qui committit in le-
gem, c. *Quia*; 14. infr. ff. de usuris, *Gl. hic V. Posse*)
idè mandat Papa, ut quàmprimùm se in eadem Ec-
clesia Tridentina facultas seu occasio obtulerit, di-
cto Clerico Præbendale Beneficium conferatur;
quia receptus in Canonicum Præbendæ carere non
debet. Ratio autem, cur Episcopus & Capitulum
recipere possint Canonicum, cum promissione Præ-
bendæ conferendæ, quando potuerint, vel occasio
se obtulerit, est; quia tunc Præbenda ei debetur, non
ex vi solius promissionis generalis, vel specialis, sed ex
vi receptionis, & juris dispositione, nam hæc condi-
tio & obligatio de jure inest, & idè nova non im-
ponitur, c. *Relatum*; 9. & c. *Dilectus*; 19. *Gl. in cit. c. 2.
V. Indirectè*; h. i. in 6. *Franc. ibid. n. 4.*

Porro hoc casu receptus in Canonicum à Capi-
tulo potest agere contra illud, & petere, ut sibi pro-
videatur de Præbenda, cum se occasio obtulerit, *Abb.
hic n. 6.* Ubi addit, quod licet ex obligatione con-
tracta sub conditione non competat actio, ante ejus
eventum, §. *Ex conditionali Instit. de V. O.* tamen in
casu hujus cap. obligatio à Capitulo contracta ad con-
feren-

ferendam Præbendam non fuit conditionalis, sed pura & absoluta, licet ad obligationem exequendi requireretur facultas, seu occasio, quæ fortassis se obtulit, sed neglecta fuit à Capitulo, & ideo Clericus contra illud agere potuit, & petere, ut compellatur ad Præbendam conferendam.

XIII. Assertio 4. Jure novo Decretalium, omnis promissio de Beneficio conferendo, adjecit clausulâ, *cum potero, vel cum se facultas seu occasio obtulerit*, vel per quam directè aut indirectè via aperitur ad Beneficia vacatura, est prohibita & invalida, prout statuit Bonifacius VIII. in c. *Detestanda*; 2. h. t. in 6. ubi dicitur: Licet olim Canonicâ Constitutione fuerit decretum (in cit. c. *Accedens extra* h. t.) ut ii, qui promittunt se provisos de aliquibus Beneficiis Ecclesiasticis, cum potuerint, vel cum se facultas obtulerit, promissiones suas, facultate se postea offerente, debeant adimplere: quia tamen per hujusmodi promissiones, teste experientia (quæ est rerum magistra, Gl. hic V. *Experientia*) quæ per importunitatem nimiam (per quam non concedenda sæpe conceduntur) & per ambitionem improbam ut plurimum extorquentur, aperitur via sub tali pallio verborum ad promittenda Beneficia vacatura, contra Concilium Lateranense, & mortis alienæ votum ingeritur, Ecclesiis ac Prælati & Personis Ecclesiasticis plurima gravamina inferuntur: ideo tales promissiones, sub quovis modo aut formâ verborum (ut si in genere promittatur alicui Beneficium Ecclesiasticum, Gl. hic V. *Forma verborum*) de cætero faciendæ, per quas directè vel indirectè via aperiri possit ad Beneficia vacatura, auctoritate Apostolicâ, penitus reprobantur, & cassantur, nullumque per tales promissiones obligari deinceps decernitur. Ratio patet ex textu; quia quando prohibitio respicit certum finem, censetur tunc prohibita quilibet via, per quam directè vel indirectè ad illum finem prohibitum pervenitur, Franc. hic n. 2. not. 4. Concilium autem Lateranense in c. 2. h. t. prohibuit, ne Beneficia vacatura promittantur, ut tollatur occasio desiderandi mortem alicujus, ideoque promissiones hujusmodi, quæ eo tendunt, sub quovis modo aut forma verborum, omnino reprobantur. Non extenditur autem hæc Constitutio ad præterita, tum quia non est juris veteris declaratoria, sed correctoria: tum quia de præteritis in ea non cavetur, Gl. hic V. *De cætero*. Neque etiam per illam corrigitur jus antiquum, si recepto in Canonicum promittatur Præbenda, cum primum fieri poterit, vel facultas se obtulerit, Gl. hic V. *Indirectè*, & dictum supr. n. 12. secus si promittatur Præbenda simpliciter, cum vacabit, non enim tenet promissio, Gl. hic c. l.

XIV. Præterea quod dignitas, vel aliud Beneficium non vacans non possit alteri conferri, probatur etiam ex c. *Post electionem*; 7. h. t. ut notant Gl. ibid. Jo. Andr. & Abb. in Summa. Nam cum Eboracensis Archiepiscopus Archidiaconatum Richemundix vacantem M. Honorio contulisset, mandans Capitulo Eboracensi, ut ipsum reciperent; Capitulares huic mandato parere noluerunt; quia Antecessor Innocentius III. Decano & Capitulo Eboracensi privilegium concessit, ut Canonico- rum seu Personarum Ordinatio, sive institutio li-

bera esset, ita ut idonea & honesta persona, cui Archiepiscopus vacantem in Ecclesia Eboracensi Præbendam, vel dignitatem putaverit conferendam, secundum antiquam illius Ecclesiæ consuetudinem, dictis Decano & Capitulo præsentaretur. Si quis autem contra consuetudinem hujusmodi per aliquem in eadem Ecclesia esset introductus, pro Canonico vel Persona non reputaretur. Quod si verò Archiepiscopus intra tempus Lateranensis Concilii, videlicet sex mensium, Præbendam, vel dignitatem non conferret, liceret Decano & Capitulo, auctoritate Apostolicâ, conferre. Quia igitur in Litteris Archiepiscopi ad Capitulum directis, nulla de Decano mentio fuit facta (quæ tamen necessariò fieri non debebat, cum pars contineatur in toto, Decanus autem est pars, & quem in Capitulo investiri debebat: ideo Capitulares hoc mandatum exequi noluerunt: sed excitantes Archidiaconatus collationem, tum propter Concilii Lateranensis constitutionem: tum propter Apostolici privilegii tenorem, ad Capitulum esse devolutam, Romano de S. Eadmundo Archidiaconatum unanimiter contulerunt, eumque solennitè investirent, & installarent. Progressu verò temporis idem Archiepiscopus, postquam Honorius cum juramento, prout referebatur, Archidiaconatu renuntiavit, eandem dignitatem contulit dicto Romano, qui proinde ratione hujus posterioris, tum ratione præcedentis collationis, à Sede Apostolica confirmationem petivit. His ita propositis, Innocentius III. respondit: quandoquidem Archiepiscopus Eboracensis Honorio primitus Archidiaconatum contulit; eademque institutio seu collatio reprobata non fuit (quæ prius debuit reprobari, antequam transitus fieret ad secundam, Gl. hic V. *Reprobata*) ideo dignitas ista, cum non vacaret, secundum juris ordinem, nec debuit, nec potuit in alium transferri. Quare Papa suprâdicto Romano, qui contra iustitiam regulam Archidiaconatum alteri collatum affectavit, & se ad illum promoveri consensit, silentium in hac causa imposuit, decernens, ut collatio Honorio facta ab Archiepiscopo effectum sortiatur. Veruntamen si super renunciatione jurata, vel alio quopiam, aliquis adversus Honorium censuerit quopiam proponendum, is judiciario ordine experiri poterit.

XV. Pro explicatione hujus cap. Notandum primò. Si dignitas vel Beneficium uni collatum postea alteri conferatur, irrita est ea collatio: imò si quis tale Beneficium scienter recipiat, sive in eo institui se permittat, inhabilis fit ad illud postea sine dispensatione obtinendum, ut patet ex hoc c. ubi Romanus se permittit institui in Archidiaconatu, credens Capitulum habere potestatem conferendi jure devolutionis: & tamen Papa perpetuum silentium ipsi indicit, ut notat Gl. hic V. *Resignationem*, & Abb. n. 5. & 11. Aliud est, si quis per ignorantiam probabilem à legitimo Collatore Beneficium non vacans accipiat, tum enim potest nihilominus petere ab eodem, ut sub quodeunque Beneficium vacans conferat, ut tradit Gl. in c. *Præsentium*; 3. V. *In alia*; caus. 7. q. 1. Gl. marg. hic, V. *Resignationem*, lit. C. Abb. ibid. n. 5.

Notan-

§. II.

*Quinam sint generales modi, quibus
Beneficia vacant, & qualis vacatio
requiratur, ut impetrari, vel
conferri aliis pos-
sint?*

XVII. Assertio 1. Beneficia, in genere loquen-
do, tripliciter vacare dicuntur, ut notat Azor p. 2.
Instit. lib. 7. c. 16. q. 2. Rebuff. in praxi Benef. Tit.
requisita ad collationem bonam &c. n. 56. & seqq.
Greg. Tholosan. in Instit. rei Benef. c. 25. n. 1. Gar-
cias p. 11. de Benef. c. 1. n. 2. Vel de facto tantum,
vel de jure tantum, vel de facto simul, & de ju-
re. De facto tantum vacat Beneficium, quando quis
possessionem Beneficii amittit, non autem Titulum,
ut si quis vi dejectus fuit possessione Beneficii, vel si le-
gitime electus coactus fuit renunciare Beneficio per
metum injuste incussum, vel si Beneficium absenti col-
latum sit, & ab eo necdum acceptatum. De jure tan-
tum tunc vacat Beneficium, quando possessor amittit
jus ac Titulum Beneficii, vel ex juris dispositione illo
privatur, sine ulla alia monitione, vel citatione privati,
aut sententiâ privationis per hominem seu judicem
latâ: quamvis is, qui sic ipso jure privatus est, de fa-
cto adhuc detineat, vel possideat Beneficium. Deni-
que vacat Beneficium de jure, & de facto simul, quan-
do quis ipso jure illo privatus est, & nec possessionem
detinet, sive quando nec jus sive Titulus, nec possessio
Beneficii apud aliquem est, ut cum per obitum Benefi-
ciarii vacat, modo alius in illius possessione etiam co-
loratâ non existat. Azor c. l. Tholosan. c. 25. n. 1. c. 27.
& 28. n. 1.

XVIII. Assertio 2. Beneficia vacantia, non
tantum de jure: sed etiam de facto, quoad posses-
sionem, quia nullus est in possessione, eorum, impetrari, &
conferri posse non est dubium, ut aperte colligitur ex
c. 2. h. t. à contratio sentus; nam hoc ipso, quod ibi di-
citur, Ecclesiastica Beneficia non posse conferri, nec
promitti, antequam vacent; sequitur, quod postquam
vacant, conferri possint, si aliud non obstat. Abb. in
c. Cum nostris; 6. n. 18. h. t. & alii communiter.

XIX. Assertio 3. Beneficia vacantia de facto
tantum non possunt impetrari, neque conferri aliis;
quia non verè vacant, vel saltem non habentur pro
vacantibus, Abb. c. l. & sic privatis datur regressus
ad Beneficium, ut si quis vi injuste dejectus sit posses-
sione Beneficii, c. 2. 3. & 4. de his, quæ vi metusve
caus. sunt; Zasius in Commen. in h. t. n. 2. At verò Be-
neficia, quæ de jure quidem vacant, non tamen de fa-
cto, quia alius est in possessione. eaque coloratâ, pos-
sunt quidem impetrari, & conferri: requiritur tamen
necessariò, ut in rescripto impetrationis aut provi-
sionis mentio fiat possessionis coloratæ, alioquin im-
petratio & collatio subreptitia erit, & invalida, pro-
ut sumitur ex c. Cum nostris; 6. h. t. Ubi cum Præ-
positura Ecclesiæ Lausanensis (cujus collatio, secun-
dum statuta Concilii Lateranensis in c. 2. h. t. ad Pon-
tificem fuit devoluta, ob elapsum tempus ad conferen-
dum præfixum) ex mandato Papæ conferri deberet
Theauratio Lausanensis, constitutis ad id Executoribus
sed

Notandum secundò. Is, cui Beneficium ab ha-
bente legitimam potestatem collatum est, potest age-
re interdicto adipiscendæ possessionis, non obstante
exceptione renunciationis ei à possessore Beneficii ob-
jectæ; cum enim per collationem Beneficii non va-
cantis nullum jus ipsi possessori acquiri possit, repel-
litur ejus exceptio, tanquam cujus nihil interest: ut
in casu hujus cap. non enim Romano competeat jus
ad Archidiaconatum, ratione institutionis factæ à
Capitulo, quia institutus fuit in dignitate non vacan-
te: neque ratione secundæ institutionis seu collatio-
nis factæ ab Archiepiscopo, quia enim scienter acce-
pavit dignitatem alteri prius collatam, non fuit eam
obtinendi amplius capax, Abb. hic n. 6. & 13. in 3.
intellectu. Veruntamen quia non fuit probatum, Ho-
norium sponte renunciâsse dignitati Archidiacona-
tus, ut notat Gl. hic V. Resignationem, idèd à Papa fuit
ipsi adjudicata possessio ejusdem, reservatâ quæstio-
ne proprietatis, si propter factam renunciationem
ab eodem, ut referebatur, vel aliam causam legiti-
mè in judicio experiri vellet, ut habetur in fine hujus
cap.

XVI. Assertio 5. Sicut collatio Beneficii non
vacantis non potest promitti, nec facultas alicui con-
cedi, illud conferendi, ut patet ex dictis: ita neque Pa-
tronus potest promittere, se præsentaturum aliquem ad
Beneficium vacaturum, neque potestatem dare al-
terii in specie, ut præsentet ad certum Beneficium, cum
vacabit, & si id faciat, præsentatio non valet, prout
decebat ab Honorio III. in c. Cum dilectis; 16.
& ult. h. t. Nam cum Comitissa Flandensis pro-
missiones quasdam de Beneficiis Ecclesiarum non
vacantibus, in quibus jus Patronatus obtinebat,
fecisset, & præsentationem ad illa aliis commissis-
set: idèd mandat Papa Episcopo, & Præposito
Capituli Cameracensis, ut hujusmodi promissio-
nes de Beneficiis nondum vacantibus, & ad illa
præsentationes aliis commissas, seu concessas irritas
declarent, & inhi-beant dictæ Comitissæ, ne de cæ-
tero talia attentare præsumat. Ratio decisionis
est, quia eadem ratio, quæ est in collatione, etiam
militat in præsentatione, idèdque subest periculum;
nam aliquis sperans se fore præsentandum ad Bene-
ficium (à quo præsentatus, si idoneus sit, repelli non
potest) procuraret, ut hæc potestas præsentandi suo
amico à Patrono committeretur, & sic daretur ansa
desiderandi, & machinandi mortem alicui Beneficia-
rio, spe assequendi Beneficium vacaturum per illius
mortem, Abb. hic n. 6. Potest tamen Patronus aliquis,
præsertim Laicus, generatim alicui, tanquam Procura-
tori suo committere facultatem præsentandi ad Be-
neficia, si vacaverint: maxime si causa substat, ut quia Pa-
tronus vult peregrè proficisci, diu absiturus; nam
tunc cessat periculum insidiandi vitæ alicujus propter
Beneficium vacaturum. Accedit, quòd jure com-
muni cuilibet sit permissum generalem bonorum Pro-
curatorem constituere, neque uspiam id in jure Pa-
trono prohibitum reperiatur, eò quòd usus Procura-
torum valde sit necessarius, cum dominus rebus
suis interesse non potest, l. i. ff. De Pro-
curat. Abb. hic num.

„ sed Episcopus & Capitulares Canonici opponerent.
 „ dictam Præposituram non vacare, quia licet is, qui
 „ antea Præpositus erat, in Episcopum Ecclesiæ Sedu-
 „ nensis electus fuisset: tamen post consecrationem
 „ suam, denuo à Canonici electum fuisse ad eandem
 „ Præposituram, cum assensu Episcopi Laudunensis,
 „ & eam, sicut antea, ab ipso possideri: Executores
 „ tamen, eo non obstante, Præposituram illam, quippe
 „ de jure secundum Canones vacantem, Thesaurario
 „ contulerunt. His propositis coram Auditore à Pa-
 „ pa dato, is decrevit, ut quicquid factum fuerat ab
 „ Executoribus, censeretur irritum & inane (videlicet
 „ collationem Præposituræ Thesaurario factam) eò
 „ quòd Litteræ per Thesaurarium impetratæ à Sede
 „ Apostolica fuerint subreptitiæ, propter expressio-
 „ nem falsi, & veri suppressionem, siquidem Præpo-
 „ situra illa, etsi de jure, non tamen de facto vaca-
 „ bar, alio adhuc existente in possessione: constat au-
 „ tem possessionem plus facti habere, quam juris: quam
 „ sententiam Auditoris Innocentius III. approbavit,
 „ mandans Episcopo Basiliensi, & Abbati S. Mariæ,
 „ ut Episcopum Sedunensem ad resignationem Præ-
 „ posituræ, si sponte noluerit, compellant, nisi osten-
 „ derit illam sibi ex speciali indulgentia Sedis Aposto-
 „ licæ, vel ex alia iusta & necessaria causa, post conse-
 „ crationem suam, fuisse collatam. Deinde mandat
 „ Pontifex iisdem Delegatis, ut Capitulum Laudu-
 „ nense ad eandem Præposituram Thesaurario conse-
 „ rendam inducant. Ratio decisionis est, quia in im-
 „ petratione certi Beneficii vacantis non sufficit simpli-
 „ citer facere mentionem, quòd vacet, si alius est in co-
 „ lorata possessione facti, cum verbum *vacare* possit ve-
 „ rè intelligi, tam de vacatione de jure, quam de facto:
 „ in Litteris autem Beneficialibus, quippe ambiosis,
 „ verba narrativa verificari debent omni modo, quo
 „ possunt, adeoque non tantum de vacatione de jure, sed
 „ etiam de facto, ut in casu hujus cap. Si enim Papa sci-
 „ visset Episcopum in pacifica & colorata possessione
 „ Præposituræ existere, non ita facile & absolute Thesau-
 „ rio illam contulisset, ne videretur conferre Beneficium
 „ adhuc viventis, sed potius inquiri mandasset, an pri-
 „ stinus possessor habeat jus in dignitate illa, & eo non
 „ habente, mandasset illum amoveri, & illam alteri con-
 „ ferri, ideoque rescriptum à Thesaurario impetratum
 „ fuit subreptitum; quia in eo aliquid non fuit expres-
 „ sum, quo cognito, Papa non ita facile, vel non tali mo-
 „ do concessisset, aut contulisset, juxta c. *Litteris*; 20. de
 „ rescript. Abb. hic n. 7. & 17. Qui ibid. n. 21. ait, Litteras
 „ hujusmodi non facientes mentionem de possessione
 „ colorata facti, subreptitias esse, si non merè gratiosæ,
 „ sed executoriales sint, sive Executori datæ, etiam si in iis
 „ apposita sit clausula, *quolibet injusto detentore amoto*:
 „ quia quæ apponuntur in executione gratiæ, non confir-
 „ mant rescriptum adversus vitium subreptionis. Si ve-
 „ rò non sit apposita talis clausula, tunc Litteræ sunt sub-
 „ reptitiæ, ut in casu hujus cap.

XX. Notandum hic prætereà primò, Episcopa-
 „ tus per ademptionem alterius dignitatis, vel personatus
 „ non vacat ipso facto, prout sumitur ex hoc cap. Ubi
 „ Episcopo Sedunensi collata fuit Præpositura, nec col-
 „ latio talis dignitatis tenet; tum quia Episcopatus non
 „ potest deferri sine licentia Papæ, c. 2. de transl. Episc.
 „ tum quia generali nomine dignitatum seu personatu-
 „ um non comprehenditur Episcopatus, propter suam

prærogativam & excellentiam, adeoque Constitutio
 „ c. De multa; 28. de Præb. in eo non habet locum,
 „ quippe pœnalis & odiosa, Abb. hic n. 4. Laym. l. 4. r.
 „ 2. c. 8. n. 3. & 4. in fine.

Notandum secundò. Tunc dicitur Clericus in
 „ possessione colorata Beneficii existere, si Beneficium
 „ accepit à legitimo Collatore, & institutio sive collatio
 „ notoriè non sit irrita, licet jus ac Titulus illius non sub-
 „ sistat propter occultum defectum, ut in casu hujus
 „ cap. Ubi Episcopo Sedunensi collata fuit Præpositura
 „ à Capitulo Lauanensi, cum consensu Episcopi, sub
 „ colore sive prætextu iustæ ac necessariæ causæ. At ve-
 „ rò si quis Beneficium, propriâ auctoritate, accepit, sive
 „ absque legitimi Collatoris consensu, is pro intruso, &
 „ manifestè injusto possessore habendus est: ideoque de
 „ tali injusta possessione in rescripto non debet necessa-
 „ riò fieri mentio; quia etiam si illa expressa fuisset, Papa
 „ non solum tardius, sed potius facilius de disseis Litteras,
 „ in quibus alteri concessit Beneficium, ne ille notoriè in-
 „ trusus diutius illud retineret, Abb. hic n. 16. Similiter si
 „ Beneficium alieni collatum sit, manifestum defectum
 „ habenti, ita ut collatio notoriè irrita sit, tunc colorata
 „ possessio dici non potest, Abb. hic n. 23. adeoque de illa
 „ mentio in rescripto impetrationis fieri non debet.

Notandum tertio. Si quis existat in colorata pos-
 „ sessione alicujus Beneficii, non potest illud alteri con-
 „ ferri, nisi prius possessore citato, & præcedente sum-
 „ mariâ cognitione causæ, cassatus sit color possessionis,
 „ sive ejus injustitia ostensa, prout sumitur ex hoc
 „ c. Hostiens. hic col. 3. Abb. ibid. n. 19. Secus est, si pos-
 „ sessio non sit colorata aliquo titulo: sed evidenter in-
 „ justa, tunc enim Beneficium potest alteri conferri,
 „ etiam non vocato possessore: quamvis etiam hoc casu
 „ possessio non debet illi auferri, eo non vocato, ne si
 „ fortè haberet aliquam causam retinendi illam, suo jure
 „ inauditus privaretur, Hostiens. c. l. in fine, & Vivian.
 „ in Ration. hic.

Notandum quarto. In Beneficialibus potest ha-
 „ beri possessio, absque justo Titulo, ut patet ex hoc cap.
 „ quamvis reipsa sit injusta possessio, Abb. hic n. 6. ita ut
 „ tali Beneficium auferri non possit, nisi sit evidenter
 „ injusta.

Notandum quinto. Superior potest, ex iusta
 „ causa, à Clerico Beneficii possessore, ex officio petere,
 „ ut jus ac Titulum sui Beneficii exhibeat, ac ostendat, si
 „ nimirum jus possessioni illius resistat, ut quia incom-
 „ patibilia obtinet; c. 3. de Offic. Ord. in 6. vel quia Epi-
 „ scopatum quis obtinet, cum quo aliud Beneficium,
 „ spectato jure communi, consistere non potest, ut in
 „ casu hujus c. Abb. hic n. ult.

XXI. Assertio 4. Quamvis si habens Beneficium
 „ sive Præbendam, v.g. Canonicatum, in eadem Ecclesia,
 „ recipiat aliam similem Præbendam, vel dignitatem, cui
 „ annexa est Præbenda Canonialis, prima Præbenda
 „ per pacificam assecutionem alterius, ipso jure vacet:
 „ non tamen vacat de facto, quamdiu illius possessio re-
 „ tineatur à pristino Beneficiario, prout sumitur ex c. Li-
 „ teras; 9. h. t. Nam H. Clericus, qui in Ecclesia Col-
 „ legiata S. Viscardi simplex Canonicus erat, postea
 „ factus est Canonicus Ecclesiæ Majoris, seu Cathe-
 „ dralis, ac demum post annum promotus est ad Præ-
 „ posituram dictæ Ecclesiæ S. Viscardi, cui annexa erat
 „ Præbenda Canonialis, & utramq; Præbendam, tam
 „ priorem Canonicalem, quam posteriorem ejusdem
 „ Ecclesiæ

» Ecclesiæ Præposituræ annexam retinebat, quam
 » Clericus D. quia ad Papam, juxta Concilium La-
 » teranense, ejus collatio fuit devoluta, impetravit,
 » datis super hac re Executoribus. Coram quibus
 » comparens Præpositus allegavit inprimis genera-
 » lem consuetudinem, secundum quam idem plures
 » Præbendas in eadem Ecclesia possidere possit: &
 » quod Archiepiscopus Bremensis ipsum Canonicum
 » H. non solum in Præpositurâ, & Præbendâ ei an-
 » nexâ solemniter investivit: sed etiam in utraque,
 » tam Præpositurâ, quam priore illa præbendâ com-
 » muni consensu Canonicorum illum confirmavit:
 » Unde quesitum fuit, utrum, si quis Clericus ab
 » una præbendâ eligatur ad aliam, eam ipso prius ha-
 » bita vacet, an verò per sententiam ei adjudicari, seu
 » auferri debeat: & an fortè, propter confirmationem
 » Episcopi censendum sit, præbendam illam non va-
 » care? Ad hæc respondit Papa Innocentius III. Si res
 » ita se habeat, præbendam priorem, etsi non de fa-
 » cto, de jure tamen vacare, ideòque Præpositum, ad
 » ejus resignationem, appellatione remotâ, cogen-
 » dum esse, quâ factâ, cum tunc etiam de facto va-
 » cet, Clerico D. qui illam à Papa impetraverat, con-
 » ferendam esse.

Ratio est, quia non potest quis in eadem Eccle-
 sia simul habere duas præbendas uniformes, etiam si
 altera annexa sit dignitati, sed per affectationem se-
 cundæ de jure vacat prima: licet possit habere simul
 duas simplices præbendas in diversis Ecclesijs, *Abb.*
hic. n. 2. & patet ex suprâ dictis: idque non obstante
 contrariâ consuetudine generali, quæ reprobat in
 hoc, in quo Clericus obtinuit præbendam Canoni-
 calem in una Ecclesia, deinde aliam præbendam in
 diversâ Ecclesia, quam retinuit cum priore, nec ideò
 hæc vacavit per affectationem secundæ, saltem vi con-
 suetudinis generatis: postea verò in prima Ecclesia
 promotus est ad Præposituram, cui annexa erat alia
 præbenda simplex, & per hoc vacavit ipso jure prima
 præbenda, quam habuit in eadem Ecclesia; quia quot
 sunt præbendæ in una Ecclesia, tot debent insti-
 tuti Canonici, seu Beneficiati, & consuetudo contra-
 ria est corruptela, & abusus, ut notat *Gl. hic V. Ex*
consuetudine.

XXII. Ubi præterea notandum primò. Ad
 duos Canonicatus, vel Præbendas in eadem Eccle-
 sia Episcopus dispensare non potest, ut clarè colligi-
 tur ex hoc c. *Abb. hic n. 3.* quod intelligendum est de
 Beneficijs uniformibus, seu similibus, de quo suprâ
 dictum *Tu. 5.*

Notandum secundò. Quamvis in casu huius cap.
 Archiepiscopus Bremensis investiverit Canonicum H.
 in Præpositurâ, & Præbendâ ei annexâ, illumque in
 priore etiam Præbendâ Canonicali, cum communi
 consensu Canonicorum confirmârit: nihilominus ta-
 men declarat Pontifex, quòd prior præbendâ de jure
 vacavit, ideòque ab alio validè impetrari potuit, ob
 rationem jam allatam; quia Episcopus dispensare non
 potest, ut quis simul in eadem Ecclesia habeat plura
 Beneficia uniformia, *Gl. fin. hic.*

Notandum tertio. Litteræ impetrationis Bene-
 ficij vacantis de jure, sed non de facto, validæ sunt,
 etiam si in illis non sit facta mentio de possessione fa-
 cti, quæ non est colorata, ut in casu hujus c. Præ-
 benda Canonicali in Ecclesia S. Viscardi ipso jure

vacabat per assumptionem Canonici H. ad Præposi-
 turam, cum Præbendâ ei annexâ, in eadem Ecclesia,
 sed non vacabat de facto, quia Præpositus possessionem
 illius retinebat. Nec obstat, quòd de illa priore
 Præbendâ, quæ tanto tempore vacavit de jure, ut ejus
 collatio ad Sedem Apostolicam devoluta fuerit, quam
 Clericus D. impetravit, non fuerit facta mentio, il-
 lam de facto non vacare, sed adhuc possideri à Præpo-
 sito H. non enim necesse erat, ut de hoc mentio fieret;
 quia collatio, vel confirmatio Beneficij, quæ manifestè
 est contra Canones, adeòque irrita, non facit posses-
 sionem coloratam, si quis vi talis collationis institua-
 tur, ideòque impetratio prioris Præbendæ seu Benefi-
 cij à Clerico D. fuit valida, etsi in ea non facta sit
 mentio de possessione facti, in qua erat Præpositus H.
 cum Titulus illius prioris Beneficij jam fuerit extin-
 ctus, quia de jure vacabat, *Abb. hic n. 5.* & ideò jubentur
 Executores in fine hujus c. conferre primam præ-
 bendam vi talis impetrationis, Clerico D. *Fagnan. hic*
n. 19. & 2. seqq.

§. III.

Quibus modis in specie vacent Beneficia?

XXIII. Assertio 1. Beneficia Ecclesiastica in-
 primis vacant per mortem naturalem Beneficiati, c.
Susceptum 3. 6. de rescript. in 6. nam mors omnia solvit,
authent. de nuptijs §. Deinceps. collat. 4. adeò ut etiam si
 Beneficiatus à morte miraculosè resurgeret, nullum
 amplius jus haberet ad Beneficium illud recuperan-
 dum, *Barb. l. 3. Jur. Eccles. c. 14. n. 2. ex Gonzal. Re-*
quiritur tamen, ut habuerit jus in re in Beneficio, sive
quasi dominium, alioquin per mortem ipsius non
censebitur Beneficium de novo vacare: ut si provi-
sus ante mortem non sit confirmatus in Beneficio
electivo, vel nondum acceptârit Beneficium collati-
vum, Covarr. lib. 3. resol. c. 16. num. 3. Laym. lib. 4.
tract. 2. c. 17. n. 1.

XXIV. Excipitur primò. Si Beneficium sit sup-
 pressum ab habente potestatem, vel unitum accessoriè
 alteri Beneficio: tunc enim non vacat, sed omnino
 extinguitur per suppressionem, & per unionem cen-
 setur, ut prædium ejus, cui unitur, *Garcias p. 11.*
de benef. c. 2. nu. 2. & p. 12. c. 12. nu. 12. & alij apud
ipsum. Secundò excipitur. Si Beneficium pertineat
 ad mensam Prælati, vel Capituli, tunc enim per
 mortem Clerici ei inservientis non vacat; quia
 ille non est propriè Rector, seu Beneficiatus: cum
 non proprio, sed alieno nomine, videlicet Prælati,
 vel Capituli ei inserviat, *Garc. cit. p. 11. c. 2. n. 3.*
 Tertio. Si Beneficium situm sit in Ecclesia non nume-
 rata, in qua scilicet numerus Canonicorum v.g. non
 est determinatus, sed plures, vel pauciores instigui so-
 lent pro arbitrio Episcopi, vel Capituli, adeòque
 Præbendæ Canonicales non sunt distinctæ, sed re-
 ditus omnes ad communem Capituli mensam per-
 tinent: tunc mortuo Canonico, non vacat illius
 Canonicatus, sed cum defuncto cessat, seu extin-
 guitur, juxta c. *Dilecto 25. de præb. & dictum ibid.*
nu. 232. & c. Ex parte 10. h. t. Garcias c. l. nu. 17.
 Quòd si novus Canonicus instituitur, novum
 jus

ius creatur, ipsique confertur, *cit. c. Dilecto*; Si verò numerus Canonicorum sit determinatus per statutum tunc vacat Canonicatus per mortē Beneficiarii, *Laym. cit. tr. 2. c. 16. n. 5.* ut infra dicitur. Quod si Canonicus super numerum definitū instituitur, ut sit super-numerarius, eo mortuo, non vacat Canonicatus, sed extinguitur; quia Beneficium illius non est stabile, ac perpetuum, sed ad tempus vitæ ejus concessum, ex gratia speciali, & dispensativè, *Laym. c. l.*

XXV. Assertio 2. Vacant, & amittuntur secundò Beneficia ex dispositione Juris statuentis ipso facto Beneficium vacare, aliique conferri posse. Veluti primò, Si Clericus Beneficiarius professionem expressè, vel tacitè emisit in Religione approbata, *c. Beneficium 4. de regular. in 6.* de quo ibidem. Secundò. Si quis matrimonium validè contraxit, *c. 1. & 3. de Cleric. coniug. vel si Clericus miles factus sit, c. ult. eod. de quo ibid.* Tertiò. Si quis Episcopatum, aut aliud Beneficium incompatible accepit, *c. Cum in cunctis; 7. §. Cum verò de elect. c. De multa; 28. De præbend.* Quartò. Si obtinens Parochialem Ecclesiam non suscepit Sacerdotium, infra annum à die adeptæ possessionis, vel quo stetit per ipsum, quò minùs adipisceretur, *c. Licet; 14. de elect. in 6.* Quintò. Si Episcopus electus, iusto impedimento cessante, intra tres menses post cōsensum electioni præstitum, non petijt confirmationem, *c. Quàm sit; 6. eod. in 6.* Sextò. Si obtinens Episcopatum, post pacificam possessionem illius, non petijt consecrationem, intra tempus à jure definitum, *cit. c. Cum in cunctis; §. Cum verò; Septimò. Si electus, aut præsentatus ad dignitatem, vel Beneficium, ante confirmationem, vel institutionem se ingessit administrationi, uterque privatur jure sibi acquisito, & Beneficium vacat, ut priùs, c. Insinuationum; 13. de elect. Octavò. Si quis legitimam dispensationem super pluralitate Beneficiorum incompatibilium intra tempus exhibitioni ab Ordinario præstitutum non exhibeat, ipso jure vacat Beneficium prius, ita, ut alteri conferri possit, *c. 3. de offic. Judic. Ordin. in 6.* Nonò. Si quis litigans de Beneficio sequestrationem decretam impedit, vel fructus sequestratos quoquo modo sequestrare præsumit, eo ipso jus in Beneficio amittit, *Clem. unic. de sequestr. poss. Decimò. Si Prælatus alienet bona Ecclesiæ, vel Monasterij, sine forma jure præscripta, vel inconsulto Romano Pontifice, Extravag. unic. Inter communes; de reb. Eccl. non alien. de quo infra, Tit. 13.* Undecimò. Si quis vi occupavit possessionem Beneficij, perdit eo ipso jus, quod ad illud habet, idque vacat ipso jure, *c. Eum qui; 18. de præbend. in 6.* Duodecimo. Denique, si quis crimen, seu delictum commisit, ob quod privatio Beneficij, ipso jure, seu facto incurritur: quænam autem sint hujusmodi delicta, dicitur suis locis. Plura de his videri possunt apud *Rebuff. in praxi Benefic. Tit. De modis amittendi Beneficia, Azor. cit. l. 7. c. 17. Garc. p. 11. c. 10. Barb. cit. lib. 3. c. 14.**

Porro privati ipso jure Beneficij ob crimen commissum, non tenentur ea dimittere. ante sententiam Judicis declaratoriam criminis, ut ex communiore sententia docet *Azor p. 1. lib. 8. c. 13. q. 8. Sanchez lib. 2. moral. c. 26. n. 7. Laym. cit. c. 17. n. 1.* Imò etiam requiritur, ut executio sententiæ privationis fiat per Judicem, ante quam non tenetur se jam condemnatus Beneficij privare, seu abdicare,

nisi Judex in sententia præcipiat, ut condemnatus statim Beneficium dimittat, *Covarr. in Epitome in 4. Decret. p. 2. c. 6. §. 8. n. 8. Sanch. c. l. n. 8. Laym. c. l.*

XXVI. Assertio 3. Amittuntur tertiò, & vacant Beneficia per depositionem, seu privationem factam per sententiam Judicis, ob crimen, cui talis pœna inferenda à jure decreta est, ut si Clericus homicidium simplex committat, *c. Clerici; 5. Ne Clerici, vel Monachi &c. vel perjuri, ut tradit Gl. in c. Querelam; 10. V. Necessitate de inrejur. vel Sacrilegium, c. Si quis; 22. dis. §. o. c. Si quis; 10. caus. 22. q. 1. vel Sodomiam c. Clerici; 4. de excess. Prælat. adulterium, aut publicum concubinatum, vel aliud simile delictum grave, ac depositione dignum, *Rebuff. cit. loc. n. §. 5. & 61. apud quem plura de his legi possunt n. §. o. & seqq. Azor cit. lib. 7. c. 18.* Nullum tamen crimen etiam depositione dignum inducit privationem Beneficij ipso jure, nisi sit expressum in jure: sed reus privandus est per sententiam Judicis, & ita in dubio est præsumendum, ut docet *Garc. p. 1. c. 10. n. 5.* & alij apud ipsum.*

XXVII. Ubi præterea notandum, magnum esse discrimen inter privationem Beneficij ipso jure decretam, & eam, quæ per Judicis sententiam inferenda est. Nam primò committens delictum, ob quod privatur ipso jure, seu facto Beneficij, ita illorum amittit Titulum, ac dominium, ut post latam sententiam declaratoriam Judicis, privetur non solum Beneficio, sed etiam fructibus, à die commissi criminis perceptis, ad quem retrahitur sententia lata, ita ut illos restituere debeat; at verò, si quis privandus sit Beneficio per sententiam à Judice ferendam, fructus ante illam perceptos condemnatus non tenetur restituere, *Covarr. c. l. Azor. cit. c. 17. q. 2. Sanch. cit. c. 26. q. 10. Laym. cit. c. 17. n. 2.* Secundò. Beneficium vacans ipso jure ob commissum crimen, non potest permutari, nec resignari in favorem tertij ab eo, qui ante sententiam tenetur illud dimittere, alioquin valida quidem est commutatio, vel resignatio, quippe facta ab eo, qui adhuc jus possidendi, & fruendi Beneficio habet; potest tamen per sententiam postea latam ea rescindi; quia sententia retrahitur ad diem commissi criminis adeoque tunc Beneficium aufertur ei, cui simpliciter, vel causâ permutationis Beneficium resignatum fuit, *Less. l. 2. de iustit. c. 34. n. 90. Sanch. c. l. n. 9.* Aliud est de eo, qui privandus est Beneficio, per sententiam Judicis ferendam: nam permutatio vel resignatio Beneficij ab eodem facta, ante sententiam, rescindi non potest, *Rebuff. cit. loc. n. §. 3. Azor. cit. c. 17. q. 2. Laym. c. l.* Tertiò Si quis Beneficium ob crimen amittat, ipso jure illud etiam ante sententiam declaratoriam criminis, tanquam jure vacans impetrari, & alteri conferri potest, criminoso non citato; quia is jam amisit Titulum, & jus Beneficij, quo ipso jure privatus est, *Azor c. l. quævis possessio alteri conferri non possit, eo non vocato, quia illam adhuc de facto habet, Sanch. c. l. n. 12.* Si verò Beneficium ob crimen amittatur per sententiam Judicis ferendam, non potest impetrari, nec criminoso auferri, aliq; conferri, ante sententiam privationis in ipsum laram, *Laym. c. l. Quartò. Si post vacationem ob crimen vel aliam causam, ipso jure incursam, moriatur privatus, tum Beneficium non vacat per mortem ipsius; cum ante jam vacaret ex causa delicti, vel alia, adeoque prima vacatio impedit secundam: cum enim tempore mortis jam pri-*

privatus fuerit Beneficio, non potest hoc vacare per mortem ipsius. Contrà verò, si ob crimen non pri-
vetur quis Beneficio ipso jure, sed per sententiam
ferendam, & reus, ante sententiam latam moriatur,
tunc Beneficium vacat per mortem ipsius, non ex
causa delicti, *Azor c. l.*

Cæterum præter allatos, sunt, & alij duo mo-
di, quibus vacant Beneficia, videlicet per liberam
resignationem factam coram legitimo Superiore eam
acceptante, de qua actum *supr. lib. 1. Tit. 9.* & per
translationem Prælati ad aliam Ecclesiam, vel Be-
neficium, de qua dictum *Tit. 7. eod. libro.*

XXVIII. Postremò hoc loco addendum. Li-
cèt si in supplicatione, seu impetratione Beneficij,
fiat mentio de vacatione simpliciter, non expres-
so certo modo vacandi, comprehendatur omnis va-
catio, ut docet *Gl. in c. Si propter; 10. V. Vacabunt; de
Rescript. in 6. regulariter tamen expresso uno modo va-
candi, v. g. per resignationem, non venit alius, v. g.
per obitum, juxta c. Susceptum; 6. eod. in 6. quia hi
sunt diversi modi, ac veluti species Beneficiorum va-
cantium, à diversis autem non fit illatio, ideòq; quod
de una specie dicitur, non potest de alia diversà in-
telligi, *l. Sed tibi; 17. ff. de except. l. Maritus; 12. C.
de donat. inter vir. & uxor.* Idq; procedit etiam in alijs
modis, sive speciebus vacationis, ut si mandetur ali-
cui conferri Beneficium, quod vacat per adeptionem
alterius incompatibilis, non potest ei conferri, quod
vacat per matrimonium contractum, nisi clausula ad-
jecta sit, *vel quovis alio modo*, per quam includitur
omnis modus vacandi, *Gl. in cit. c. Susceptum; V. Ex-
presse, Franc. ibid. nu. 9. & Laym. n. 1.* Imò hoc non
tantum locum habet in rescriptis Beneficialibus, quæ
strictè interpretandæ, & in propria specie, ac forma
implendæ sunt, *l. Diligenter; 5. ff. mandati*, sed etiam
in omnibus rescriptis gratiæ, seu Beneficij Principis,
etsi amplam interpretationem mereantur. *Franc. in
cit. c. Susceptum; nu. 6.* ubi exemplum dat: si alicui da-
ta sit facultas conferendi quinque Beneficia vacantia
in Diocesi per mortem, non potest is, vi hujus pri-
vilegij, conferre vacantia per renunciationem; quia
nulla gratia, vel dispositio extendi debet, ultra men-
tem, vel intentionem concedentis, vel disponentis:
hujus autem mens, seu intentio ex verbis colligi de-
bet, secundum propriam, & communem eorum
acceptationem. *Laym. ibid. n. 2.* ubi addit, hanc doctri-
nam etiam habere locum in gratia, motu proprio
Principis concessa, & in rescriptis, aut concessioni-
bus aliorum Ordinariorum, ob supra dictam ratio-
nem, quæ etiam in illis procedit.*

§. IV.

Intra quod tempus conferri debeant Beneficia vacantia?

XXIX. Assertio 1. Beneficia vacantia confe-
renda sunt ab eo, ad quem spectat provisio, intra sex
menses, prout statuitur in *c. Nulla; 2. §. Cum autem
b. 1.* ubi dicitur: cum Ecclesiasticas præbendas,
& quolibet officia in Ecclesia aliqua vacare con-
tigerit, non diu maneant in suspensio: sed intra sex
menses personis, quæ dignè administrare valeant,
conferantur. Ratio est, quia diutina vacatio Bene-
ficiorum, & officiorum est damnosa Ecclesijs, & pe-
riculosa animabus, *c. Quam sit; 6. de elect. in 6.* Id au-
tem

Tomus III.

tem locum habet, non solum in collatione, sed etiam
in electione ad dignitates, & Beneficia in quibusli-
bet Ecclesijs Cathedralibus, & alijs Ecclesijs, tam sæ-
cularibus, quam Regularibus constituta, prout su-
mitur ex *c. Dilectus; 12. h. t. & docet; ibid. Abb. n. 2.
Garc. p. 10. de Benef. c. 2. n. 2. & 5.* Habet etiam lo-
cum hoc tempus semestris vacationis in Hospitalibus,
quæ conferuntur in Titulum Beneficij, *Garc. cit. loc.
n. 8.* Prædicta autem constitutio non habet locum in
Prælaturis principalibus Ecclesiarum Cathedralium,
& Regularium: hæ enim ultra tres menses vacare
non debent, propter majus periculum imminens ani-
mabus ex his Ecclesijs destitutis Pastore, alioquin qui
eligere debuerunt, pro ea vice, privati existunt po-
testate eligendi, & ea ad proximum Superiorem de-
volvitur, *c. Ne pro defectu; 41. de elect. Garc. c. l. n. 3. &
4. de quo actum supr. lib. 1. Tit. 6.*

XXX. Assertio 2. Hoc tempus semestris ad confe-
rendum Beneficium à jure præfixum non currit impe-
dito, quominus conferat, neque ignoranti vaca-
tionem: ac proinde numerari debet, non à tempore,
quo Beneficium vacavit, sed à tempore, quo Colla-
tor habuit notitiam vacationis, prout utrumque de-
cernitur in *c. Quia diversitatem; 5. h. t.* Nam, cum
Archiepiscopus Eboracensis conquestus esset In-
nocentio III. quòd quamvis ad ipsum in Ecclesijs
Diocesis suæ collatio præbendarum pertineat: ta-
men tempore suspensionis suæ, & postea quidam
intruderint se sine auctoritate ipsius, in præben-
das: Idcirco mandavit Pontifex Legato suo à Late-
re, ut illos, qui præbendas, vel dignitates ad Ar-
chiepiscopi collationem spectantes, sine ejusdem
auctoritate in ipsdē Ecclesijs acceperunt, ad eas
resignandas, præmissâ monitione, per excommu-
nicationis sententiam, & aliorum Beneficiorum
subtractionem, appellatione remotâ, compellat:
non obstante confirmatione à Sede Apostolica for-
tè obtentâ, in forma communi, per quam Benefi-
cia, & præbendæ confirmantur, sicut justè & paci-
ficè possidentur: præterquàm, si aliqui, vel ex spe-
ciali mandato Sedis Apostolicæ, vel ex decreto
Concilij Lateranensis per devolutionem ad alium
Collatorem (*juxta c. 2. h. t.*) Beneficia sint adepti.
Veruntamen in tempore sex mensium (intra quod
collatio Beneficiorum fieri debet, alioqui potestas
conferendi, pro ea vicè, aliò devolvitur) non de-
bet computari tempus suspensionis; cum illa La-
teranensis Concilij constitutio contra negligentes
tantum fuerit promulgata: suspensus autem, etsi
velit, non tamen potest Beneficia conferre: & licet
ob suam culpam à potestate conferendi Beneficia
suspensus fuerit, non tamen idè ad ipsum Capitulum
est devoluta collatio: sed ad illum, tempore
suspensionis, pertinere debet jus conferendi, qui
etiam non existente negligentia Collatoris, Præ-
bendas conferre potest. Sed neque tempus illud,
quo Archiepiscopus ad Apostolicam Sedem acces-
sit, apud eundem remansit, & ab illa recessit,
computari debet in tempore semestri, quod etiam
non à die vacationis præbendarum, sed à die noti-
tiæ ejus computari debet.

XXXI. Pro explicatione hujus cap. Notandum
primò. Intrusus propriè dicitur, qui sine auctoritate
Superioris, ad quem pertinet collatio, Beneficium
obtinuit, ut patet ex *hoc c. & notat Abbat. hic*
Aa 2 n. 2.

n. 2. & cogi potest talis ad resignandum Beneficium, in quod se, propria auctoritate, intrusit.

Notandum secundò. Tempus sex mensium jure præfixum ad conferenda Beneficia vacantia non currit jussè impedito, sive sit impedimentum juris, sive facti, ut patet ex hoc c. ubi ponitur exemplum, & de impedimento juris; quia Archiepiscopus erat suspensus ab officio & jurisdictione; ideòque non poterat conferre Beneficia, *Gl. hic v. A qua*; & de impedimento facti, si suspensus post absolutionem adhuc maneat apud Sedem Apostolicam, vel dum ab illa recedit: interea enim tempus semestris ei non currit; ob impedimentum facti, *Abb. hic n. 3, & Imola n. 4*. Ratio habetur in textu; quia hoc tempus semestris ad conferendum statutum fuit contra negligentes: jussè autem impeditus non potest dici negligens, & ideò tempus ei non currit. Unde etiam fit, ut tempus hoc sex mensium ad conferendum datum, non currat à tempore vacationis Beneficii: sed à die notitiæ vacationis ipsius computari debet, qui autem ignorat, negligens, aut culpabilis, dici non potest, ut notat *Gl. in c. Statutum* 3. v. *Numerandum*; de præb. in 6. Et is, qui nascit, potestatem experiendi non habet, l. *Anus* 6. in fine. ff. de calumniat. *Gl. fin. hic*, ac proinde non debet hoc tempus currere probabiliter ignoranti vacationem, *Abb. hic n. 8*.

Notandum tertio. Quod dictum est, hoc tempus semestris non currere jussè impedito, vel ignorant: Id intelligi debet, si tempus sit præfixum, in odium negligentiae: secus verò dicendum, si sit præfixum, ob merum favorem alterius: tum enim currit etiam impedito, & ignorant, *Abb. hic n. 3, & Imola n. 4*. Idque sumitur ex leg. *Genero* 3. ff. de his, qui nor. infam. Ubi tempus anni (intra quem mulier, post mortem mariti, jure civili nubere prohibetur, alioquin fit infamis) currit etiam uxori ignorant mortem mariti. Item, si executor testamentum non potuit exequi intra annum, nihilominus potestas devolvitur ad Episcopum, *Arg. c. Nos* 3. de testam. Ratio est; quia tempus illud fuit præfixum, non in odium executoris, sed potius in favorem defuncti, ne diu differatur executio ultimæ voluntatis ipsius, *Abb. hic num. 3, & Imola n. 4*. ubi tamen addit: quando agitur de præjudicio juris alterius, quod quis habet ad agentum intra certum tempus, non reperiatur jure expressum, quod ipsi currat tempus, si fuerit impeditus, sed potius contrarium, ut colligitur ex hoc c.

Notandum quarto. Si in casu hujus c. Archiepiscopus fuisset in culpabili mora petendi absolutionem à suspensione; tunc tempus semestris ei cucurrisset, in qua tamen non fuit; cum protinus ad Apostolicam Sedem se contulerit, ad obtinendam absolutionem, *Innoc. hic n. 4. v. Culpa. Hostiens. v. Non valuerit*.

XXXII. Notandum quintò. Tempus hoc semestris non currit impedito, tamen ob culpam propriam in tale impedimentum v. g. suspensionis censuram inciderit, modò culpa non sit causa proxima, & immediata impedimenti, sed solum remota & mediata, ut in casu hujus c. Nam quod Archiepiscopus non potuerit intra tempus semestris conferre Beneficia, non provenit immediatè ex culpa præcedente, ob quam suspensus fuit, sed ex pœna, sive ex ipsa sententia suspensionis, quæ fuit causâ immediata hujus

impedimenti; ideòque hoc non imputatum fuit ipsi ad culpam, quia non debet quis duplici pœnâ affici: secus, si culpa sit causâ immediata impedimenti: tunc enim hoc ei imputatur, *Abb. hic n. 11. & 13*. quia regulariter non causâ mediata, sed immediata inspicitur debet. *Arg. c. Occidendis* 8. caus. 23. q. 5.

Notandum sexto. Hinc patet, tempus hoc semestris collationi Beneficiorum præfixum, non esse continuum, sed utile; quia non currit impedito, & ignorant; ut tradit *Gl. margin. in c. Bene novit* 18. lit. B. dis. 61. quamvis alio respectu, etiam sit continuum, quia currit etiam diebus feriatis, *Abb. in c. 2. n. 11. h. r.* Quare hi sex menses computantur de momento ad momentum, à tempore scilicet scientiæ, seu vacationis notæ: ita, ut si Beneficium vacavit, etiam vacatio fuit notæ 1. Maij horâ 9. antemeridianâ, conferri possit usque ad 1. Novembris, horam 9. & non post illam, *Sanct. l. 2. de matrim. dis. 24. n. 16. Garc. p. 10. c. 2. n. 43*. ipsique menses computari debent, secundum quod occurrunt, ita, ut quod ex primo mense deficit, accipiendum sit ex ultimo, v. g. si Beneficium vacat 8. Februarij, semestris finitur 7. Julij, etiam si annus sit bissextilis; quia in favorabilibus dies duo mensis bissextilis computantur pro uno, *Sanct. c. l. n. 15. & 16. Garc. c. l. n. 42. & alij apud ipsum*.

An autem, si Collator ordinarius, ultra sex menses à tempore vacationis, differat conferre Beneficia, in dubio præsumi debeat notitia vacationis, dubitatur? Et videtur respondendum affirmative; ut docet *Garcias cit. c. 2. n. 27. & duobus seqq. Barb. de offic. Episc. alleg. 58. n. 6*, quia Ordinarius, sive Episcopus præsumitur habere certam notitiam Beneficiorum vacantium in sua Diocesi: cum eam teneatur visitare, singulis annis, ac proinde prædicti sex menses debent computari ab eo tempore, quo scire potuit, ac debuit Collator, seu Episcopus ea vacare, quod tamen limitatur, *Abb. hic n. 7*. ubi videri potest. Porro ad quem fiat devolutio potestatis conferendi, si Episcopus non possit conferre Beneficia; quia suspensus est, vel excommunicatus, dicitur §. sequenti.

§. V.

Ad quem devolvatur Ius conferendi Beneficia vacantia, propter negligentiam, seu moram culpabilem ordinarij Collatoris?

XXXIII. Assertio 1. Si Episcopus, quando ad eum collatio spectat, intra tempus sex mensium præfixum, Beneficia vacantia conferre intermisit, ad Capitulum collatio, eâ vice, devolvitur: Sin autem ad Capitulum collatio pertineat, & hoc intra tempus semestris conferre negligat, Episcopus, cum Religiosorum virorum, seu Deum timentium consilio, conferre debet. Si denique uterque, & Episcopus, & Capitulum conferre neglexerint, Metropolitanus, sine ipsorum contradictione, conferre debet; prout statuitur in Concilio Lateranensi sub Alexandro III. relato in cit. c. *Nul-la* 2. §. Si autem; h. r.

XXXIV. Pro explicatione hujus §. Notandum

dum primò. Potestas conferendi Beneficia devolvitur gradatim ab Inferiore ad proximum Superiorem, donec perveniat ad Papam: nam, si Prælatus inferior habeat jus conferendi Beneficia vacantia, eo negligente, conferendi potestas devolvitur ad Episcopum loci, in quo Beneficium situm est, tanquam ad proximum Superiorem: nisi contraria sit consuetudo, vel privilegium, ut docet *Rebuff. in praxi benefic. Tit. de devolut. n. 25. Azor p. 2. lib. 6. c. 27. q. 4.* Idque procedit etiam in Collatoribus regularibus: horum enim potestas, ob negligentiam in conferendis Beneficiis, devolvitur ad Episcopum, sive Ordinarium loci, in quo sita sunt Beneficia, ita, ut illa conferre possit, tanquam Ordinarius, si Prælati illi non sint exempti; aliàs verò conferet, tanquam Delegatus Sedis Apostolicæ, si illi sint exempti, & Papæ immediatè subjecti, juxta *Clement. unic. de suppl. negl. Præl. & tradit. Rebuff. c. l. n. 37. & 39. Barb. l. 3. Iuris Eccles. c. 13. n. 109.*

Notandum secundò. A Capitulo Cathedralis Ecclesiæ negligente in conferendis Beneficiis, ad suam collationem tantum pertinentibus, ad Episcopum, tanquam immediatum Superiorem sit devolutio: Et vice versâ, ab Episcopo negligente, intra debitum tempus, conferre Beneficia ad suam collationem tantum spectantia, sit devolutio ad Capitulum, *c. 2. §. Cum autem; idque jure ita disponente, propter communionem, quæ est inter Episcopum, & Capitulum, tanquam inter Caput, & membra eiusdem corporis, ut meritò unius defectus ab altero suppleatur, Abb. in cit. c. 2. n. 6. & 8.* Quod quidem locum tantum habet in Beneficiis spectantibus ad collationem Episcopi jure proprio, quatenus est illius Ecclesiæ Episcopus, in quo jure etiam Capitulum aliquo modo participat: non verò in ijs, quæ spectant ad Episcopum jure devoluto; quia ordinarius Collator inferior negligens fuit in conferendo: tunc enim etiam si Episcopus quoque negligens fuerit in conferendo, non devolvitur potestas conferendi, eâ vice ad Capitulum, sed ad proximum Superiorem Episcopi, videlicet Metropolitanum, *Abb. c. l. n. 8. Rebuff. c. l. n. 22. Azor c. l. q. 2. Garc. cit. p. 10. c. 3. n. 34.* Ratio differentie est; quia quando Episcopus confert jure devolutionis, non est tanta communio inter Episcopum, & Capitulum, sicut in Beneficiis spectantibus ad illum, jure proprio: nam in devolutis non confert, tanquam Episcopus Ecclesiæ suæ, sed merè per accidens, quatenus est Superior ordinarij Collatoris, ob cujus negligentiam devolutum est jus conferendi ad ipsum; ideoque licet Episcopus jure ad se devoluto conferre neglexerit, Capitulum non habet jus conferendi, sed illud ad proximum Superiorem Episcopi devolvitur. Quod si, Episcopo negligente, conferre Beneficia, proprio jure, ad eius collationem spectantia, etiam Capitulum negligat conferre jure devolutionis; tum jus conferendi ad Metropolitanum devolvitur, ac pertinet, cui subjectus est Episcopus, & Metropolitanus non conferente, intra tempus præscriptum, ad Patriarcham, cui ille subest, & tandem ad Papam, *Abb. c. l. n. 7.* Si verò Episcopus sit exemptus, tunc illo negligente conferre, potestas conferendi, non ad Capitulum: sed ad solum Romanum Pontificem immediatè devolvitur; quia, qui non est Superior, non potest supplere negligentiam alterius sibi non subjecti, *Abb. c. l. n. 7. Rebuff. c. l. n. 36. Barb. c. l. n. 112.*

Notandum tertio. Si is, ad quem spectat collatio, non jure proprio, sed devoluto, Beneficium conferat, ante devolutionem factam, non valet collatio, ob defectum potestatis in conferente: nec si ante devolutionem contulerit, postea eâ factâ, convalescit collatio ab initio nulla: sed necesse est, ut postquam ad ipsum jus conferendi Beneficium devolutum est, illud denuo conferat; quia pro non dato habetur, quod ab illo datur, quod non potest dare, seu donare, *Rebuff. c. l. n. 32. Azor cit. c. 27. q. 6. Garc. cit. c. 3. n. 31.* Idque extenditur, ut procedat, etiam si is, qui jure devoluto contulit, v. g. Episcopus, antequam ad eum jus illud devolveretur, haberet potestatem conferendi illud jure ordinario, nihilominus enim collatio facta jure devolutionis non valebit; quod enim potuit, scilicet conferre jure ordinario, noluit: quod autem voluit, scilicet conferre jure devolutionis, adimplere nequivit, *c. Cum super; 23. de offic. Deleg. l. Multum; 6. §. Si verò; C. Si quis alteri, vel sibi &c. Rebuff. c. l. n. 52.* quamvis aliqui oppositum teneant apud *Azor. c. l. q. 15.* quia si non fecit, quod voluit, certe fecit, quod potuit.

XXXV. Notandum quarto. Quando jus conferendi Beneficia inferiora, ob negligentiam alicuius in conferendo, devolvitur ad Superiorem, is liberam habet potestatem conferendi, intra alios sex menses, computandos, non à die, quo ad ipsum jus hoc devolutum est: sed à die, quo scivit illud ad se devolutum esse, *Azor cit. c. 27. q. 10.* Imò non solum proximus Superior, ad quem jus conferendi primò est devolutum, v. g. Episcopus, sed etiam alij Superiores, ad quos gradatim sit devolutio, v. g. Archiepiscopus, vel Patriarcha, singuli alios sex menses habent, intra quos jure ad se devoluto conferre possunt, ac debent Beneficia, *Abb. in cit. c. 2. n. 7. h. t. Azor c. l. q. 12.* & sic contingere potest, ut Ecclesiæ, vel Beneficium ad unum annum, vel etiam duos vacet.

Notandum quinto. Elapso tempore semestri ad conferendum jure præfixo, non potest Ordinarius Collator, v. g. Episcopus, moram purgando, Beneficium conferre; quia potestas conferendi jam ad alium ipso jure translata est; ideoque etiam si Ordinarius Beneficium conferat statim post sex menses, collatio non valet; quia tempus certum jure præfixum ad conferendum, vel aliquid aliud agendum, censetur pertinere ad substantiam, sive formam rei; ideoque hoc casu purgatio moræ non habet locum, ut alias, *Rebuff. c. l. num. 27. & duobus seqq. Azor cit. c. 27. q. 16.* Veruntamen potest is, ad quem jus conferendi devolutum est, v. g. Archiepiscopus, Collatori inferiori ordinario, v. g. Episcopo, qui intra semestrem tempus conferre neglexit, concedere facultatem conferendi, etiam post sex menses; quia tunc Episcopus non conferet jure proprio, quo est pro ea vice privatus, sed jure ad Archiepiscopum devoluto, quod ipsi cedit, *Rebuff. c. l. n. 30. Azor c. l.*

Notandum sexto. Cum ob negligentiam Collatoris ad alium devolvitur jus conferendi Beneficium, illud transit, cum ijs conditionibus, quæ prius annexæ erant ipsi juri conferendi, etiam post sex menses; quia res cum sua causa, jure, & onere transit, *l. Alienatio; 67. ff. de contrah. empt. l. Traditio; 20. ff. de acquir. rer. domin.* Quare, si Episcopus debeat conferre Beneficium, ad nominationem alicuius, etiam

Archiepiscopus, ad quem jus illud devolvitur, hoc modo conferre debet. Item, si quis conferre debet alicui Beneficium ex certa familia, gente, vel loco, is etiam, ad quem jus conferendi devolutum est, eidem conferre debet, quia id, quod in alterius locum subrogatur, subit naturam, & conditionem ejus, cui sufficitur, l. 1. ff. de solut. Rebuff. c. l. n. 40. & 2. seqq. Azor c. l. q. 8. Garc. c. l. n. 42.

XXXVI. Notandum septimò, Si Episcopus non possit conferre Beneficia, ob suspensionem ab officio, vel excommunicationem: tunc jus conferendi non devolvitur ad Capitulum, nec ad Archiepiscopum, sed ad Papam, ad quem pertinet interim Ecclesijs providere, etiam si non fuerit negligens in conferendo Collator inferior, prout sumitur ex c. Quia diversitatem § 5. h. t. ubi dicitur, quod Episcopo suspensio, potestas conferendi Beneficia spectantia ad collationem Episcopi, non devolvitur ad Capitulum, vel Metropolitanum, sed ad illum, tempore durantis suspensionis, Præbendarum donatio pertinebit, qui etiam non existente deficiat, & negligentia, poterat Præbendas donare, seu conferre, videlicet Papam, Gl. ibid. V. Præter eius; quia Pontifex potest concurrere in collatione Beneficiorum cum quolibet Ordinario Abb. ibid. n. 5. & devolutio non fit, nisi propter negligentiam Episcopi per sex menses, sed Episcopus suspensus non potest dici negligens in conferendo, Abb. c. l. n. 4. & dictum §. Præced. Quod tamen limitandum est, si collatio spectet ad solum Episcopum: secus si simul ad Episcopum, & Capitulum: tunc enim suspensio, vel excommunicatio Episcopo, ad Capitulum collatio pertinet, juxta c. unico, Ne Sede vacante & c. in 6. Abb. c. l. n. 4. Consentit c. 1. de suppl. neglig. Prælat. in 6. Ubi habetur, quod si Episcopus fuerit excommunicatus, jurisdictio ipsius non ideo devolvitur ad Superiorem, ut explicat Gl. ibid. in notand. ubi tamen excipit, nisi Episcopus excommunicatus, vel suspensus esset negligens in petenda absolutione: tunc enim sex illi menses incipiunt currere à tempore negligentiae: alioquin verò, si Papa, durante excommunicatione, vel suspensione Episcopi, non provideat, Metropolitanus debet expectare, donec Episcopus à censura absolvatur, & postquam fuit absolutus, integrum adhuc semestre habere debet ad conferendum, ita, ut antequam illud elapsum sit, non fiat devolutio ad Capitulum, vel Metropolitanum, quia post absolutionem à censura primum incipiunt currere illi sex menses, Gl. c. l.

Notandum octavò, Devolutio hujusmodi ad Superiorem fit, non solum ob negligentiam Collatorum ordinariarum non conferentium Beneficia, intra tempus jure præfixum: sed etiam si ij conferant indignis, & inhabilibus, juxta c. Cum in cunctis; 7. §. Clerici sanè de Elect. in fine, ubi statuitur, si Episcopus contra hæc fecerit (cum ad eum pertineat collatio Beneficij, conferendo illud indigno, Gl. ibid. V. Peccerit;) aut consenserit fieri (confirmando scienter indignum, si ad alios pertineat collatio, seu electio Gl. ibid. V. In conferendis; vel instituendo indignum à Patrone præsentatum, Azor cit. c. 27. q. 3.) eà vice, potestatem conferendi, aut confirmandi, aut instituendi amittit, eaque ad Capitulum, vel si id concordare non potest, ad Metropolitanum devolvitur, Azor c. l. Garc. cit. c. 3. nu. 2. Barbof. c. l. n. 113. Laym.

de Elect. Prælat. q. 100. Quod si Prælati exempti, vel etiam Capitula exempta, in conferendo delinquant, scienter conferendo indignis, devolutio statim fit ad S. Pontificem, ut colligitur ex Clement. unic. in 6. Gl. V. Negligentiam de suppl. neglig. Prælat. Sin autem Collatores non exempti, aut Capitula Ecclesiarum inferiorum conferant Beneficia indignis, potestas conferendi devolvitur ad Episcopum Diocesis, in qua Beneficia, aut Ecclesiæ ipsi subjectæ existunt, c. Quamquam; 18. in fine de Elect. in 6. Laym. cit. q. 100.

XXXVII. Assertio 2. Quod dictum est, potestatem conferendi, propter negligentiam non conferentium Beneficia vacantia intra sex menses, pro ea vice devolui ad proximum Superiorem, juxta c. 2. h. t. Id non debet extendi ad Archiepiscopum, vel Episcopum: sed tantum intelligendum est de dignitatibus, seu personatibus, & alijs Beneficijs minoribus, prout statuitur in c. Dilectus; 12. h. t. Nam cum mortuo Episcopo cujusdam Ecclesiæ, Archiepiscopus existimaret, potestatem eligendi ad se devolutam esse, eò quod Canonici per negligentiam electionem ultra sex menses distulerant: ideo ipse Archiepiscopus M. G. in Episcopum elegit ejusdem Ecclesiæ. Re delatà ad Papam Innocentiū III. is respondit, quod Canon Lateranensis Concilij ab Alexandro III. editus (in c. 2. h. t.) ad Archiepiscopatum, vel Episcopatum se non extendat: sed solum ad personatus, & alia Beneficia minora: & idcirco electionem hujusmodi, exigente justitia, cassavit. Ratio decisionis est, quia in materia odiosa, sub generali nomine dignitatis non comprehenditur Episcopatus; cum non sit simplex dignitas, sed culmen dignitatum, Abb. hic n. 1. Ex quo etiam patet, quod licet jus conferendi, propter negligentiam non conferentium intra sex menses, devolvitur ad Superiorem, juxta c. 2. h. t. ita jus eligendi: si quidem in hoc c. electio reprobata fuit, tantum quoad Episcopatum, & dignitates ipsi superiores, non autem quoad dignitates, & Beneficia Episcopatu inferiora, ut notat Abb. hic n. 2.

XXXVIII. Ubi præterea notandum primò, Licet tempore Concilij Lateranensis sub Alexandro III. & tempore etiam Innocentij III. devolutio electionis, à Capitulo Cathedrali, propter negligentiam Canonicorum non conferentium, intra trimestre, non fieret ad Archiepiscopum, ut colligitur ex hoc c. postea tamen aliter decretum fuit in Concilio Lateranensi sub Innocentio III. ut constat ex c. Ne pro defectu; 41. de elect. videlicet ut propter negligentiam non eligentium infra tres menses in Ecclesijs Cathedralibus, & Regularibus, potestas eligendi Episcopum devolveretur ad proximum Superiorem, adeoque ad Archiepiscopum, seu Metropolitanum, ut notat, Gl. hic V. Extendi; non item si Capitulares, ob aliam causam, eligendi potestate privati sint, ut quia indignum elegerunt, vel formam electionis vitiarunt, tum enim devolutio fit ad Papam, juxta c. Quamquam; 18. de elect. in 6. Nam Canon correctorius Juris antiqui, non debet extendi ultra casum expressum, l. Præcipimus; 32. in fine, C. de appell. At verò in cit. c. Ne pro defectu; contra Jus antiquum fuit constitutum, ut in casu negligentiae, etiam in Cathedralibus Ecclesijs, devolutio fieret ad immediatum Superiorem, videlicet Metropolitanum,

tanum, ergo id non est extendendum ad alios casus privationis, *Laym. in cit. c. Quamquam n. 2.*

Notandum secundò. Quod dictum est potestatem eligendi in Ecclesijs Cathedralibus devolui ad proximum Superiorem, propter negligentiam non eligentium, tempore jure præscripto intelligendum est de eo Superiore, ad quem spectat potestas confirmandi electum, ita ut propter negligentiam non eligentium, unico actu possit exercere electionem, jure devolutio, & simul confirmationem jure proprio, videlicet tanquam Metropolitanus, adeoque talis provisio habeat vim electionis, & confirmationis, *Abb. in cit. c. Dilectus; num. 3. h. t.* Quare cum hoc tempore, postquam promotio Episcoporum Romano Pontifici est reservata, juxta *Evra vag. ad regimen de præbend.* plerumque non Archiepiscopus, sed S. Pontifex electos Episcopos confirmet, idèdus jus eligendi propter negligentiam Collegij Canonicorum, non ad Metropolitanum: sed ad Papam devolvitur, etiam in Germania nostra, vi Concordatorum, & multò magis in ijs Regnis, in quibus jus eligendi Episcopum Capitulis Cathedralibus ademptum est, *Laym. de elect. Præl. q. 98.* Nam ex recepta doctrina, quam tradit *Gl. in Clement. un. V. Dispositionem; de suppl. neglig. Præl. in c. Gl. margin. lit. B. Abb. in c. 1. n. 18. de Elect. Rebuff. in praxi Tit. de devolut. num. 18.* propter negligentiam Collegij, vel mortem omnium de Collegio, jus providendi devolvitur ad Superiorem, qui habet potestatem confirmandi electum, sive Episcopus sit, sive alius Prælatus, de quo plura dicta sunt supra lib. 1. *Decretal. Tit. 6. Sect. 5. §. 1. q. 3.*

XXXIX. Assertio 3. Quando Collatio Beneficiorum simul, & communiter pertinet ad Episcopum, vel Archiepiscopum, & Capitulum, tum propter negligentiam conferendi intra tempus semestris, devolutio fit, neque ab Episcopo, ad Capitulum, neque à Capitulo ad Episcopum, vel Archiepiscopum: sed ad Superiorem ipsorum juxta Lateranensis Concilij Constitutionem sub Alexandro III. (in c. 2. h. t.) præterquam, si Episcopus, vel Archiepiscopus conferendi jus habeat, non ut Prælatus, sed ut Canonicus: Quamvis etiam in isto casu, si dolose impedièret, ne collatio fieret, intra tempus jure præscriptum, dolus ei suffragari non debeat, prout deciditur, in c. *Postulatus; 15. h. t.* Ratio primæ partis est, cum enim tam Episcopus, quam Capitulum sit in culpa, seu negligentia, ut supponitur, neutra pars inde commodum reportare debet, & si in tali casu potestas conferendi devolveretur ad Episcopum, tanquam ad Prælatum, seu Caput, videretur fieri devolutio ab eodem, ad eundem, & ipsemet suppleret negligentiam propriam, quam commisit, ut Prælatus, sive Caput Capituli, *Abb. hic n. 4. & 10.* Idemque est dicendum, si potestas illa conferendi devolveretur ad Capitulum: suppleret enim etiam negligentiam propriam, ob quam debet potius puniri. Quod si Capitulum Beneficia conferre vellet, intra tempus legitimum, sed ab Episcopo impediretur: hoc casu, non currit Capitulo tempus semestris, quod minus etiam eo elapso conferre posset, vel restituere in integrum, ut notat *Joan. Andr. hic num. 11. in fine.* Ratio secundæ partis, sive exceptionis est;

quia, si Episcopus ex consuetudine, vel concessione speciali, simul etiam sit Canonicus Capitularis suæ Ecclesiæ Cathedralis, tunc duplicem personam repræsentare potest, ita, ut actibus Capitularibus intersit, velut Episcopus, seu Prælatus, vel ut Canonicus: Si interfuit collationi, v. g. Beneficij, tanquam Episcopus, sive Prælatus: hoc casu, cum ipse collationem fecerit, tanquam Prælatus, quamvis cum Capitulo, non potest fieri devolutio, ob negligentiam ad eundem, ut ex jam dictis patet. Si verò interfuit collationi, tanquam Canonicus, tunc devolutio, ob negligentiam, fit ad eundem, ut Episcopum, sive Caput Capituli; quia tunc non supplet negligentiam propriam, sed Capituli; cum collationi Beneficij interfuerit, non tanquam Prælatus, sed tanquam Canonicus, adeoque ut Prælatus non fuit negligens, non enim ipse solus potuit conferre Beneficium illud, ut Prælatus, sed ut singularis Canonicus negligens fuit, unà cum reliquis Capitularibus, *Abb. hic n. 10.* Exemplum habetur in c. *pen. de appellat. in 6.* Si contingat appellari à provisione Capituli, potest appellari ad Episcopum, si ipse interfuit, ut Canonicus: secus, si interfuit, ut Prælatus. Ratio tertiæ partis est, quia si Superior per dolum impediatur, quò minus inferior collationem faciat intra tempus debitum, tunc non debet fieri devolutio ad ipsum; quia non debet proprius dolus ipsi patrocinari, nec ex propria iniquitate commodum referre, c. *Sedes; 15. de rescript.* Ergo tali casu devolutio non fit ad Episcopum, etiam si ipse interfuit collationi in Capitulo, non tanquam Episcopus, sed ut Canonicus: sed devolutio fit ad Papam, vel ad proximum Episcopi Superiorem, videlicet Metropolitanum, nisi dolus ille Episcopi Capitulum probabiliter excuset à negligentia, tunc enim Capitulum restituetur in integrum, *Gl. fin. hic & Abb. n. 6. & 15.*

XL. Notandum hîc præterea primò. Collatio Canonicatum, & Præbendarum in Ecclesiâ Cathedrali, de Jure Communi, simul spectat ad Episcopum, & Capitulum, prout sumitur ex *hoc c. ibi: Cum ad vos, & Archiepiscopum vestrum simul collatio præbendarum Ecclesiæ vestræ pertineat*, ubi vocula cum exponi debet non conditionaliter, sed causative, ita ut sensus sit, quia de jure ad vos (scilicet Capitulares) & Archiepiscopum, simul collatio præbendarum pertinet, ut explicat *Fagnan. in hoc c. n. 3.* Quamvis *Hosiens. hic V. Pertineat; c. hoc intelligat de consuetudine, secundum quam collatio præbendarum Ecclesiæ Cathedralis pertineat simul ad Episcopum, & Capitulum, non de jure communi.*

Notandum secundò. Si dubitetur, an Episcopus intersit in Capitulo, ut Prælatus: an verò solum, ut Canonicus? prius, quòd tanquam Prælatus, colligi potest ex eo, quia primum locum in Capitulo obtinet, ut tradit *Gl. in c. pen. V. Prælatus; de appellat. in 6. & Abb. hic n. 8.* posterius verò, quòd tanquam simplex Canonicus, si in Capitulo sedeat secundò loco, post Archidiaconum, Prepositum, vel Decanum, vel alium, qui Capitulo præest, *Gl. cit. & Abb. c. l.* In dubio censetur interesse, ut Prælatus, in qua re primum recurrendum est ad statutum Ecclesiæ, si quòd extat, & deinde ad communem consuetudinem loci, *Abb. hic n. 8. Fagnan. n. 30.*

XXI. Assertio 4. Si Præbendæ Canonicorum non sint divisæ in quibusdam Ecclesijs Cathedralibus vel Collegiatis, sed reditus omnes ad communem Capituli mensuram pertineant, atque numerus Canonicatum, & annexarum Præbendarum determinatus non sit, tum propriè non vacat Canonicatus, aut Præbenda, per mortem, vel renunciationem Canonici, sed potius extinguitur, ac proinde non est locus devolutioni ad Superiorem, propter negligentiam conferendi, intra tempus semestre, prout statuitur in c. Ex parte; 10. h. t. Nam cum in Ecclesia Asteni quædam Præbendæ Canonicales, plus quàm quatuor annis vacassent, Episcopus Astenis quosdam Clericos in illis instituit, sed instituti existimantes institutionem illam esse contra Concilium Lateranensem, adeoque invalidam, ad Archiepiscopum Mediolanensem accesserunt, qui in Præbendis Ecclesiæ Astenis eos instituit, & in corporalem possessionem earum induxit, cum consensu Capituli ejusdem Ecclesiæ: tribus tantum exceptis, qui se hujusmodi institutioni opponebant, dicentes, quòd nec Episcopi, nec Archiepiscopi institutio valeret, quia & iste intra tempus sex mensium, à Canone indultum, in conferendo fuit negligens: sed altera pars Capituli replicabat quòd tempus indultum à Canone, ei non currebat, nisi à tempore, quo de vacatione Præbendarum cognovit, prout habetur in integra lectione hujus c. sed postea utraque pars concorditer confessæ fuit, quòd in dicta Ecclesia Asteni non sint distinctæ, seu divisæ Præbendæ, nec certus Canonicorum numerus definitus. Quare Innocentius III. Respondit, Constitutionem de Beneficiorum ultra sex menses vacantium devolutione, in Præbendis istis locum non habere, etiamsi fortè Ecclesiæ Astenis Canonicorum defectum passæ sit, ideoque institutiones, seu collationes, tam ab Episcopo Asteni, quàm Archiepiscopo Mediolanensi factas, quas irritas esse declaravit. Veruntamen quia totum Capitulum Asteni tribus tantum exceptis, qui se opponebant, sed nihil rationabile asseriebant, institutos recipere desiderabant: Ideò mandat Papa, ut si facultates Ecclesiæ Astenis suppetant, secundum hæcenus observatam consuetudinem dicti Clerici pro Canonicis habeantur. Ratio hujus decisionis est, quia in Ecclesia non habente certum numerum Canonicorum definitum, cum recipitur quis in Canonicum, jus quoddam spirituale de novo creatur, c. Dilecto; 25. §. Præterea de præbend. quod per mortem Canonici recepti omnino extinguitur, adeoque non vacat: ubi autem non est vacatio Beneficii, ibi nec devolutio ad Superiorem locum habere potest, quippe quæ sit propter negligentiam inferioris Collatoris in conferendo Beneficia vacantia, ergo cum in tali casu cesset negligentia, cessare etiam debet devolutio. *Vivian. in ration. hic.*

XLII. Notandum præterea primò. Superior, ad quem fit devolutio collationis, non solum potest conferre, sed etiam inducere in possessionem Beneficii, vel saltem præcipere, ut provisorius in eam inducatur, *Abb. hic n. 2.* quia inductio in possessionem accessoriè consequitur ad jus per legitimam collationem acquisitum.

Norandum secundò. Etiam pauci, vel unus solus, è Capitulo, vel Conventu, aut alio Collegio, se opponere potest, ne aliquid contra Canones, vel Ecclesiæ perniciosum decernatur, & in specie ne aliquis extraneus se immisceat actibus Collegij, v. g. electioni, cui tale jus non competit, juxta c. 1. de his, quæ fiunt à majore parte *Cap. Gl. hic V. Ex parte; & Abb. n. 9. Laym. de Elect. Præl. q. 67. Resp. 9.*

Notandum tertio. Si in Ecclesia aliqua seculari, vel regulari, non sit certus numerus Canonicorum, vel Conventualium definitus, potest Superior v. g. Episcopus Prælatum, & Capitulum, seu Conventum compellere, ut recipiant tantum numerum Canonicorum, vel Conventualium, quantum, secundum redditum facultates Ecclesiæ commodè alere possunt: & in tali casu potest Superior immediatus terminum præfigere, intra quem institutio, seu receptio fieri debet: cum enim certus terminus temporis jure non est definitus, terminus ab homine definitus, seu à Superiore censetur succedere termino à jure definito, *Abb. hic nu. 15. Laym. l. 4. tract. 2. c. 16. num. 5.* Porro licet, si hoc casu institutio pertineat ad Episcopum, Archiepiscopus non possit supplere negligentiam ipsius, nec eum negligentem compellere, ut instituat, quia Archiepiscopus regulariter non habet jurisdictionem in Diocesi sui Suffraganei, nisi in casibus jure expressis, inter quos non est casus iste: attamen Episcopo negligente, institutio devolvitur ad Archiepiscopum; quia terminus hominis succedit in locum termini juris, sive censetur esse instar illius: sed si esset terminus jure definitus, devolutio fieret ad Archiepiscopum, c. 2. h. t. ergo similiter, si hoc casu terminus Episcopo sit præfixus ab Archiepiscopo, devolvitur institutio ad illum, *Abb. hic n. 16. & 17.*

§. VI.

De variis gratiis expectativis, sive mandatis de providendo Beneficia vacatura.

De his agitur in c. Proposuit; h. t. & tot. tit. eod. in 6. & in Clement. unic. eod. Quare nos de iisdem etiam hoc loco agemus. Ubi præmittendum, quamvis omnes hujusmodi gratiæ expectativæ, ad Beneficia vacatura hodie sint sublata per Concil. Trident. Sess. 24. c. 19. de reformat. non tamen ideò quæ de talibus gratiis in Jure Canonico in hoc Titulo, & alibi traduntur, omnino negligenda, vel præmittenda sunt, ut nonnulli existimant; tum quia per Concil. Trident. non est adempta S. Pontifici potestas adhuc hodie dandi mandata de providendo ad Beneficia vacatura, cum in Beneficijs plenissimam potestatem habeat. Tum quia in his Capitulis continentur multæ utilissimæ doctrinæ, quæ ad alias materias Canonicas pertinent.

XLIII. Assertio 1. Si Papa mandet alicui, ad quem spectat collatio, ut aliquem recipiat in Canonicum, eique assignet præbendam proximè vacaturam, dato etiam ad id Executore, & præterit Literas Papæ Collatori: tum censetur Beneficium, seu Præbenda illa esse affecta, ut si postquam vacat, alteri

conferatur, collatio irritari debeat, ac proinde tanquam adhuc vacans, conferenda est nominato à Papa, prout decernitur in c. *Proposuit*, 4. h. t. Nam cum Papa Cælestinus III. mandasset Præposito, & Capitulo Cameracensi, ut Titum Presbyterum reciperent in Canonicum, & Præbendam proximè vacaturam eidem assignarent, quæ ad ipsorum collationem pertineret, constituto ad id Executore, Decano Rhemensis: Sed Capitulum contumax esset in recipiendo Tito, Decanus eundem, Auctoritate Apostolicâ, in Præbenda proximè vacatura in illa Ecclesia investivit. Postea verò cum Præbenda quadam ad collationem Capituli pertinens in Ecclesia Cameracensi vacasset, Capitulum alteri eam contulit: quod cum Titus significasset Cælestino III. is factum Decani ratum habens, collationem Capituli alteri factam irritavit, Titum verò per annum investivit. Re postea delatâ ad Innocentium III. Cælestini Successorem: is respondit, licet per plenitudinem potestatis Papalis de jure possit suprâ jus dispensare: tamen nolle se ratam habere investituram de Præbenda vacatura, quæ à Decano contra Canonum statuta facta est. Verum cum dictus Presbyter, non de vacatura, sed jam vacante Præbenda fuerit investitus, quæ postquam collatio Capituli irrita declarata fuit, vacasse censetur: ideo mandat Papa Capitulo, ut amoto à Præbenda illa quolibet derentore, eam Tito, cum honoris Canonici plenitudine, assignet. Ratio hujus decisionis est, quia per hujusmodi præsentationem Litterarum Apostolicarum ab Executore factam, satis constabat, quod Papa sibi reservât illam collationem, ablatâ ipsi Ordinario, pro ea vice, potestate eam alteri conferendi, idèoque per solam præsentationem ita erat ligata potestas Ordinarii, ut collatio Beneficii postea ab illo alteri facta non valeret, *Abb. hic n. 2. & 7.* qui ait, hunc esse verum intellectum hujus cap. Nec obstat c. *Cum dilectus*, 27. de Præbend. Ubi collatio alteri facta contra mandatum Papæ tenet, nec irritatur: nam ibi soli Collatori ordinario mandatum fuit à Papa de conferendo; in casu verò hujus cap. simul mandatum fuit datum Executori de providendo; in defectum ordinarii Collatoris, si is parere nolit, *Abb. hic tit. n. 7.*

XLIV. Porro in casu hujus cap. quod valde intricatum est, Canonici dicuntur contumaces; quia Titum in Canonicum recipere noluerunt, nam quamvis Præbenda non vacans non possit conferri, tamen secundum mandatum Papæ illum in Canonicum recipere debebant. Neque verò adversantur sibi invicem Papa Cælestinus, & Innocentius, quia prior voluit factum Decani habere ratum in effectu; posterior verò illud reprobavit quoad formam, quia Titus investitus fuit in Præbenda vacatura, sed in effectu approbavit, dum jussit Præbendam, quam Capitulum alteri assignaverat, conferre Tito jam vacantem, *Abb. hic n. 7.*

Hinc colligitur primò. Executor datus ad providendum alteri de Beneficio, cum proximè vacabit, non potest conferre Beneficium non vacans, nec investire aliquem in Præbenda vacatura: sed expectare debet, donec vacet, licet possit statim conferre

Tomus III.

Canoniam, *Abb. hic n. 3. & 8.* Nam conferre Præbendam vacaturam pertinet ad plenitudinem potestatis Papalis, sive ad potestatem ipsius Papæ, non ordinariam, sed absolutam, secundum quam in dubio Papa, vel alius Princeps non censetur agere, quippe cum sit contra jura, atque odiosa, *Gail. l. 1. obs. 14. n. 5.* quare solus Papa ad Beneficia vacatura jus tribuere potest, etsi communiter non soleat, nec debeat, *juxta cit. c. Proposuit*, h. t. Ubi id tradit *Abb. n. 5. Garc. p. 10. c. 1. n. 3.*

Colligitur secundò. Per investituram, seu institutionem in Beneficio, quæ in absentia rei fit, v. g. per traditionem annuli tribuitur tantum Titulus seu jus in re: non verò ipsa corporalis possessio, nam in hoc cap. Cælestinus investivit Titum per annulum, & tamen in fine mandatur, ut Capitulum assignet ei Præbendam, dando scilicet possessionem, cum jus ipsius Præbendæ jam obtinuerit per investituram sive institutionem Cælestini, non tamen possessionem corporalem, *Gl. fin. hic n. 4. Laym. de Elect. Præb. q. 114.*

XLV. Assertio 2. Si mandetur à Papâ alicui provideri de dignitate vacatura, quam is duxerit acceptandam, & postea vacet dignitas pertinens ad collationem Ordinarii eamque Ordinarius conferat alteri, antequam is, qui impetravit mandatum de providendo, illam acceperit: tunc non obstante tali mandato, collatio Ordinarii tenet: eaque per reservationem, inhibitionem, & processum factum ab Executore impetrantis mandatum super prima Præbenda vacatura, ligantur manus ordinarii Collatoris, quominus Præbendam ante acceptionem vacantem conferre possit, prout statuitur in c. *Quia in cunctis*, 1. h. t. in 6. Et hæc est summa hujus prolixi cap. Ratio decisionis est, quia per tale mandatum non tollitur Ordinatio potestas conferendi, nisi post acceptionem impetrantis: factum autem legitime retractari non debet, licet casus postea eveniat, à quo non potuit inchoari, *juxta reg. jur. 73. in 6.* ipsæque etiam Executor nullam habet potestatem super dignitate vel Beneficio vacante, ante acceptionem illius, cui collatio facta est: nam jurisdictionis vel potestatis concessa in eventum conditionis, exerceri non potest, antequam ea purificetur, *Franc. hic §. Ex parte*, n. 3. & *Vivian. in rationem.* Quare Papa Innocentius IV. in fine hujus cap. Præposituram, quam Ordinarius contulerat Capellano suo, priusquam alter, cui Papa dignitatem primò vacaturam conferri mandaverat, eandem acceptaret, eidem adjudicavit, quippe quæ ipsi canonicè ab eo, qui illam conferre potuit, collata fuit.

Porro ex hoc cap. colligunt DD. quod gratia vel Privilegium non sit perfectum, nec fortius effectum, priusquam is, cui conceditur, de eo certior fiat, illudque acceperit, *Azor p. 1. l. 5. c. 3. q. 5. Barbosa. in Collect. hic n. 7. & alii apud ipsum.*

XLVI. Assertio 3. Si quis impetravit Litteras à Sede Apostolica, ut ei provideatur de Præbenda, dignitate, vel personatu, aut alio Beneficio, in aliqua Provincia, Diocesi, vel Ecclesia, quod duxerit acceptandum, deputatis etiam ad id certis Executoribus: licet i. primum Beneficium in eadem Diocesi vel Ecclesia vacaturum, aut secundum vel

Bb

ulte-

„ulterius, si rationabilis causa subest) acceptare pos-
 „sit: certum tamen & expressum acceptare non po-
 „test, prout statuitur in *c. Ne captanda*; 3. *h. t.*
 „in 6. Ratio decisionis est, quia per acceptationem
 Beneficii in genere & indeterminatè, quod primò va-
 cabit, non ita datur occasio captandæ mortis alienæ;
 cum impetrans non sciat, cujusnam Beneficium pri-
 mò sit vacaturum, & sic potest acceptare Beneficium
 primum, quod vacat, & non secundum, nisi ex iusta
 causa, nempe quia fortè primum debetur alteri, vel
 dubitatur, an debeatur, tunc enim poterit accepta-
 re secundum, vel tertium, si & hoc ex causa rationa-
 bili non videatur ei deberi, sed alteri, & sic de cæte-
 ris, *Gl. hic V. Causa subest*: nam mandatum Principis
 intelligi debet de eo, quod sine alterius præjudicio fi-
 ri potest, *Franc. hic n. 7.* At verò certum & determi-
 natum Beneficium, priusquam vacet, acceptare non
 potest; quia per talem acceptationem daretur occa-
 sio desiderandi mortem certæ personæ, ut dicitur in
princ. hujus cap. & sic hoc cap. est limitatio & decla-
 ratio *cir. c. 1. h. t. in 6. Gl. hic in casu.* Ex quo patet,
 quòd quædam licita sunt in genere, quæ non sunt lici-
 ta in specie: sic licitum est acceptare Beneficium, quod
 primò vacabit, vel quod secundò, vel quod tertio,
 quando iusta causa subest, ut non acceptetur Benefi-
 cium, quod primò vacabit: sed non licet acceptare in
 specie certum Beneficium, v. g. talem Præposituram,
 vel Præbendam, ob rationem jam allatam.

XLVII. Additur in *cir. c. Captanda*; §. *Quòd si*
 „fuerit; *h. t. in 6.* quòd acceptatio certi Beneficii,
 „antequam vacet, vel secundi & tertii Beneficii si-
 „ne iusta causa facta, & secundum illam, per Exe-
 „cutores facta reservatio, inhibito, atque processus,
 „ac sententiæ promulgatæ non valent, (quia cum
 „quid prohibetur unà viâ, prohibentur etiam omnia,
 „quæ sequuntur ex illo, *reg. jur. 39. in 6.*) adeoque
 „neque ligantur manus ordinarii Collatoris, quòmi-
 „nùs possit Beneficium illud (non obstantibus præ-
 „dictis acceptatione, & Executorum processibus in-
 „de secutis) cum vacaverit liberè alii conferre: præ-
 „terquam si ei, qui dignitatem, Personatum, Præ-
 „bendam vel Beneficium (scilicet certum est expref-
 „sum, vel secundum, aut ulterius, sine causa, *Gl. hic*
 „*V. Taliter*) acceptavit, sit postmodum collatum, tale
 „Beneficium vacans, ita, ut ei per talem collationem
 „vel institutionem jam jus in ipso sit acquisitum: tunc
 „enim illud obtinuit, non vi acceptationis, sed vi colla-
 „tionis post vacationem ipsi factæ, *Gl. magna hic in notat.*

XLVIII. Assertio 4. Si Executor per Litteras
 „generales à Sede Apostolica deputatus sit in ali-
 „qua Provincia, ut provideat alicui de Beneficio va-
 „cante, vel proximè vacaturo, non potest ipse Execu-
 „tor generaliter inhibere Prælati, & aliis, ad quos
 „collatio Beneficiorum in eadem Provincia spectat,
 „ne Beneficia illa vacantia conferant, donec illi, pro
 „quo scribitur, sit provisum; nisi hujusmodi (gene-
 „ralis inhibitionis, *Gl. V. Hujusmodi*) facultas in
 „ipsis Litteris expressè concedatur. Potest tamen ta-
 „lis Executor reservare, & eisdem inhibere speciali-
 „ter, ne alteri, quam eidem Clerico, pro quo rescri-
 „ptum emanavit, primum, vel etiam secundum, vel
 „ulterius (si id Executori in Litteris concessum sit)
 „Beneficium ibidem vacaturum conferatur, ita ut
 „collatio Beneficii contra talem specialem reserva-

tionem, inhibitionem Executoris, ab ordinario Cel-
 „latore facta, sit ipso jure invalida, prout statuitur in
 „*c. Executor*; 4. *h. t. in 6.* Ratio decisionis est, quia li-
 „cèt in mandato generali, videatur id concessum, sine
 „quo non potest mandatum expediri, *c. Præterea*; 5. *de*
 „*offic. deleg. l. 2. ff. de jurid. omn. judic.* non tamen vi-
 „detur concessum id, sine quo mandatum potest com-
 „modè expediri. At sine generali reservatione ac inhi-
 „bitione potest tale mandatum commodè expediri, non
 „item sine speciali: ergo hæc permittitur, generalis ve-
 „rò prohibetur: nam valde durum & grave esset, per
 „generalem reservationem & inhibitionem, collatio-
 „nem omnium Beneficiorum unius Provinciæ impedi-
 „ri, ablata ordinariis potestate conferendi Beneficia
 „vacantia: ergo rescriptum, quod hoc specialiter non
 „concedit, non est eò usque extendendum, cum sit o-
 „diofum, *Jo. Andr. hic n. 2. V. Inhibere, & Ancharan.*
ibid. not. 1.

Porrò nonnulli putant, similiter non posse gene-
 „ralem hujusmodi inhibitionem fieri ab Executoribus,
 „etiam in aliqua Civitate, Diocesi, vel Ecclesia, etsi pos-
 „sit specialis, ob eandem rationem: contrarium tamen
 „tenet *hic Gl. V. Provincia*, quia non est eadem ratio,
 „cum gravius sit totam Provinciam impediri à collatio-
 „ne Beneficiorum per generalem inhibitionem, quam
 „aliquam Civitatem, Diocesim, vel Ecclesiam. Ex di-
 „ctis patet, quòd aliquando liceat aliquid in genere,
 „quod non licet in specie, ut in *casu hujus cap.* licita est
 „reservatio generalis, non item specialis, & è converso
 „aliquid licet in genere, quod non licet in
 „specie, ut in *casu cap. precedentis*, de quo *suprà*, *Franc.*
hic n. 1.

XLIX. Assertio 5. Si Capitulo alicujus Eccle-
 „siæ, ad quod spectat Canonicoꝝ receptio, ac Præ-
 „bendarum collatio (ex speciali privilegio, vel præci-
 „pta consuetudine, *Gl. hic V. Pertinebat*) mandetur à
 „Papa, ut Titium v. g. recipiat, & Præbendam, si quæ
 „tunc vacat, vel si occasio se offerat, quæ proximè va-
 „catura est, ipsi conferat, dato Executori ad providen-
 „dum, qui eodem Capitulo negligente, Apostolicum
 „mandatum exequatur, ipsèque provideat: tunc per
 „solam præsentationem Litterarum Apostolicarum
 „(quæ ad Capitulum directæ sunt) factam Capitulo,
 „absque alia etiam Executoris inquisitione, inhibi-
 „tione, vel reservatione, Beneficium, de quo Titio
 „conferendo rescriptum, seu mandatum Apostolicum
 „emanavit, (secus si emanasset de eo Beneficio, quod
 „Titius duxerit acceptandum, *juxta c. 1. & 3. h. t. in*
 „*6. Gl. hic V. Conferendo*) adeo est affectum, ut si vacet,
 „Capitulum illud alteri conferre non possit, sed colla-
 „tio sit invalida. Imò si Capitulum, intra terminum
 „competentem ipsi ab Executori præfixum, manda-
 „tum Apostolicum pro Titio ad ipsum directum, in
 „quantum poterit (videlicet recipiendo ipsum statim
 „in Canonicum, & cum occasio se obtulerit, conse-
 „rendo ei Præbendam, *Gl. hic V. Poterit*) non adim-
 „pleat: tunc in ipsum Executorem potestas providen-
 „di transferatur, ipsèque incontinenti poterit Titio
 „Canonicatum conferre, & Præbendam, postquam
 „vacat, vel cum se facultas obtulerit, absque alia Ca-
 „pituli vocatione, vel monitione, prout statuitur in
 „*c. Si à Capitulo*; 5. *h. t. in 6.*

L. Ratio prioris partis est, quia cum Papa dat
 „Executorem ad providendum, censetur ad se, vel
 „ad suum

ad suum Executorem revocare potestatem providendi, adeoque ordinario Collatori illam adimere, *arg. c. Ut nostrum; § 6. de appellat.* ergo per solam præsentationem Litterarum Apostolicarum de providendo, in quibus datur facultas providendi Executori, negligente id Collatore ordinario, ita ligantur manus ejus, ut alteri Beneficium conferre non possit. Secus est, si datus sit Executor ad compellendum tantum, ut in casu *c. seq. de quo postea, Gl. hic V. Exequatur.* Ratio posterioris decisionis est, quia cum Executor habeat potestatem liberè conferendi Beneficium vacans, sicut habebat Capitulum, à quo, ob illius negligentiam, ea translata est in Executorem; idè non est necesse, ut ad conferendum Canonicatum vel Præbendam Executor vocet, vel moneat Capitulum, sive alia citatione, vel monitione; nam contumacia in uno actu, non est citandus ad faciendum alium actum, qui necessariam connexionem habet cum actu præcedente, sicut in proposito, Præbenda necessariam connexionem habet cum Canonicatu, quia Canonico debetur Præbenda: ergo Capitulum, quod fuit contumax in conferendo Canonicatu, vacante postea Præbenda, non est necessarius monendum, vel vocandum, ut illam conferat; quia cum fuerit semel contumax in recipiendo ad Canonicatum, ideo præsumitur etiam contumax futurum in assignatione Præbendæ, *Gl. hic in notat. & Gl. fin. Franc. ibid. n. 7.* Est autem differentia inter vocationem, & monitionem: nam vocatio est citatio, monitio autem etiam citatio citationem fieri potest, eaque fit à Judice ipsi parti presenti, & plus operatur quam citatio, cum habeat vim peremptoriam, *Franc. hic n. 3.*

Ubi præterea Notandum, quamvis sufficiat, ut præsententur Capitulo Litteræ Papæ ad ipsum directæ, modò ex illis constet de intentione Papæ, sive dato ab eodem Executore ad providendum: securus tamen est, ut præsententur Capitulo Litteræ Apostolicæ ad ipsum Executorem directæ, *Gl. hic V. Illorum.*

L. I. Assertio 6. Si soli Ordinario (ad quem scilicet collatio pertinet) mandetur à Papa, ut provideat alicui de Beneficio, Executor non dato: vel Ordinario, & Executori simul, ut eum ad faciendum, quod mandatur, compellat (secus si fuisset datus ad providendum, *juxta cit. c. Si à Capitulo; h. t. in 6. Gl. hic V. Compellat*) aut soli Executori mandetur, ut faciat alicui de Canonicatu & Præbenda, vel alio Beneficio in certa Ecclesia, Diocesi vel Provincia provideri: per talis mandati præsentationem Ordinario factam, non auferitur ei potestas conferendi, quin collatio alteri facta valeat: licet si contra faciat, sit puniendus: nisi in mandato Apostolico decretum esset, ut quidquid contra illud fieret, irritum sit, & inane. Vel nisi Executor hujusmodi Ordinario suam insinuans potestatem, eidem interduxisset, præsertim cum interpositione Decreti, ne alteri conferret Beneficium, quam ei, cui vi mandati Apostolici est providendum: Vel nisi is, cui vi dicti mandati est providendum, jam receptus esset in Canonicum. In his enim tribus casibus, vel uno eorum, non potest Ordinarius Præbendam talem vel Beneficium conferre, sed collatio alteri facta non valet, prout statuitur in *c. Si soli; h. t. in 6.*

L. II. Ratio decisionis est; quia per tale mandatum Papa non revocat ad se, vel ad Executorem da-

tum solum ad exequendum, potestatem conferendi, adeoque eam non adimit Ordinario: sed potius penes ipsum eam relinquit, dum vult eum ad providendum compelli, *Gl. in c. Si à Capitulo; § 5. V. Exequatur h. t. in 6.* adeoque non obstante præsentatione illius mandati, Ordinarius adhuc valèdè conferre potest Beneficium. Ratio exceptionis est, quia in his tribus casibus, scilicet cum apponitur in mandato Decretum irritans, si quid contra fiat, (& tunc etiam ante præsentationem mandati affecta est Præbenda vel Beneficium, ut alteri conferri non possit ab Ordinario, *Gl. hic V. Contra ipsam*) vel cum Executor id inhibuit: vel cum jam facta est receptio Canonici, intervenit directum mandatum, per quod Papa vel ad se, vel ad suum Executorem revocat potestatem conferendi, & Ordinario eam adimit, pro ea vice, ut alteri conferre non possit, *juxta c. 1. §. Ex parte; h. t. in 6.* adeoque collatio alteri facta, est invalida, *Vivian. in ration. hic in fine.*

L. II. Assertio 7. Si Papa præcedens v. g. Martinus dei gratiam expectativam Titio, ad Præbendam vacaturam in certa Ecclesia, & postea ejus Successor Bonifacius dei Cajo gratiam ad similem Præbendam in eadem Ecclesia, ac deinde Sempronio, cum prærogativa gratiæ, ut omnibus Auctoritate Antecessorum suorum: non autem suæ receptis, in assecutione Præbendæ proximè vacaturæ præferri debeat: hoc casu Præbendam, quæ primò vacat in illa Ecclesia, debet obtinere secundus, videlicet Cajo, secundò vacantem tertius, nempe Sempronius, & tertio vacantem primus, nimirum Titius, aliàs forma mandati minimè servaretur (quæ tamen diligenter servanda est *Gl. hic V. Servaretur*) nam ex tenore gratiæ, à Papa Successore concessæ evidenter apparet, ipsum voluisse primo tertium, & secundum tertio anteferri, sicut contingit in successione ab intestato: ac proinde consequitur quis ex persona alterius, sive per alium, quod alijs ex sua persona, sive per se consequi non posset; ut in proposito, secundus consequitur per alium, scilicet per tertium, quod per se non potuisset consequi, videlicet Præbendam primò vacantem, secundò vacantem tertius, & tertiam primus, prout statuitur in *c. Auctoritate; 7. h. t. in 6. & ibi Gl. V. Auctoritate.* Ratio est, quia si in eadem Ecclesia sint plures v. g. tres habentes gratiam expectativam ad Præbendam vacaturam, debet attendi voluntas seu intentio Papæ, intentio autem Papæ fuit secundum præferri tertio, quia prior in data fuit, & tertium primo, quia in Litteris tertii posita erat clausula prælationis derogans primo, non secundo, scilicet quòd in Præbenda omnibus anteferri debeat receptis Auctoritate Papæ Martini, & aliorum Antecessorum: non autem receptis auctoritate Bonifacii, cujus auctoritate receptus fuit secundus, non primus, idè què secundo conferri debet prima Præbenda, tertio secunda, cui Papa voluit præferri secundum, cum hic illam ordine præcedat, & primo tertia, *Gl. hic in casu & V. Primam secundus, junc. Gl. margin. lit. B. & C.* Dicitur autem in hoc c. quod secundus consequatur per alium, scilicet tertium, quod per se non potuisset consequi, videlicet Præbendam primò vacantem, quia secundo non est facta gratia expectativa per se, & immediate cum prærogativa prælationis, quæ expressa solum fuit in Litteris tertii.

LIV. Assertio 8. Si Papa revocet omnes collationes, provisiones, reservationes & concessionem super Canonicatibus, Dignitatibus, Personatibus, Præbendis, Officiis, portionibus, præstimonis, Ecclesiis parochialibus, ruralibus, & aliis quibuscunque Beneficiis Ecclesiasticis vacaturis: ac etiam super Canonicatibus, sub expectatione dignitatum, vel aliorum quorumcunque Beneficiorum (in quibus jus non est quæsitum in re, licet ad rem) à Prædecessoribus suis factas, sive concessas, easque auctoritate Apostolica casset, irritet, & nullius firmitatis esse decernat (sicut fecit Bonifacius VIII. in e. pen. & ult. supr. de Præb. in 6. Ubi revocavit concessionem factas à Nicolao IV. & Celestino V.) sub tali revocatione comprehenduntur ii, qui ultra statutum numerum, per prædictos Antecessores sub expectatione Præbendæ distinctæ, vel portionis in Canonicos sunt recepti. Si verò hujusmodi recepti, ultra numerum in Canonicos, non expectent Præbendam distinctam, sed per cessionem vel decessum (vel etiam depositionem, *Gl. hic V. Decessum*) illorum, quierant intra numerum, ex vi prioris gratiæ, nihil amplius assequi expectent, nisi distributiones, vel portionum suarum augmentum (quia forsitan in illa Ecclesia Canonicatum, non autem portionum, vel Præbendarum erat distinctio, quantoque inter pauciores cujusvis Ecclesiæ portionum percipientium portiones) hoc casu, ad illos, qui per Prædecessores sunt recepti in Canonicos, licet Præbendas, vel alia Beneficia expectarent, prædicta Constitutio revocatoria Bonifacii VIII. Successoris non extenditur, prout ipsemet declaravit in e. Quoniam; 8. & ult. in princ. & §. Si autem; h. t. in 6.

L V. Ratio prioris partis est; quia qui expectat Præbendam à Canonicatu distinctam, non habet adhuc jus in re, quoad illam Præbendam, sed solum jus ad rem, licet habeat jus in re quoad Canonicatum sibi collatum, e. Si is cui; 39. de Præbend. in 6. Ideoque sub illa revocatione talis expectans comprehenditur, quoad ipsam Præbendam, cum se illa extendat ad omnes gratias, per quas nondum est acquisitum jus in re, licet sit acquisitum jus ad rem, ut patet ex textu. Ratio posterioris partis est; quia istud augmentum portionis non est jus distinctum à jure Canonice, sed est ei accessorium, ideoque sequitur suum principale: nam in tali Ecclesia non sunt Præbendæ distinctæ, sed portiones dividuntur inter Canonicos, secundum numerum ipsorum: augmentum enim censetur esse ejusdem juris & conditionis, cujus est res principalis, cui adjicitur, *Franc. hic §. Si autem; n. 1. not. 1. Ubi exemplum dat, si quis habeat privilegium transeundi per territorium alicujus, sine solutione gabellæ, is gaudet etiam eodem privilegio, si transeat per territorium illi adjectum, & auctum; quia disposita in principali intelliguntur tacite repetita in augmento, sive eo, quod illi adjectum est. Quare similiter in proposito, receptus in Canonicum, si expectat solum pinguior portionem, non comprehenditur sub Constitutione revocatoria, quoad illud augmentum portionis, quia nec jus Canonice, cujus est accessorium, sub illa comprehenditur.*

LVI. Præterea in ead. c. §. In illis verò; statui-

tur, quod in illis, qui ultra numerum in Canonicos recepti, quoad Capitulum & Chorum, ac perceptionem etiam distributionum quotidianarum expectant Præbendam, quæ solum datur iis, qui sunt de numero, prædicta Constitutio revocatoria non habet locum, ratione talis expectationis: Ratio est, quia distributiones quotidianæ, quæ dantur iis Canonicis, qui Divinis officiis interfunt, non pendunt à jure Præbendæ, sed à jure Canonice, e. unic. de Cleric. non resid. in 6. dantur enim Canonicis præsentibus rei Divinæ, etsi Præbendam non habeant; unde licet tales percipiant quotidianas distributiones, statim expectant Præbendam, quoad hanc comprehenduntur sub hac revocatione, *Gl. hic V. Non existit, & Provian. in ratione.*

Denique prædicta Constitutio revocatoria Bonifacii VIII. habet etiam locum in iis, qui à Prædecessoribus ipsius super Canonicatibus, Dignitatibus, Præbendis, Ecclesiis parochialibus, vel aliis, vel Beneficiis quibuscunque Litteras impetrarunt, adeoque jus ad Beneficia vacatura, etiam si per Executores illorum factæ fuerint reservationes, decreti interpositiones, aliique processus: & etiam si eadem Beneficia tunc vacabant, & impetrantes petierint ab Executoribus, ut eis conferrent: modo nondum tunc processum sit ad collationem Beneficiorum vacantium; nam per Litteras Beneficiales, & quoscunque actus præcedentes collationem (etiam si intervenerit reservatio & interpositio Decreti) non acquiritur jus in re impetrantibus, sed tantum jus ad rem; ideoque hujusmodi gratiæ sive concessionem Beneficiorum, si collatio nondum facta sit, censentur revocate, prout statuitur in cit. c. ult. §. Sanè; h. t. in 6. & tradit *Franc. ibid. n. 2.*

L VII. Assertio 9. Mandatum Papæ conditionale de providendo alicui Beneficio Ecclesiastico vacante, vel proxime vacaturo, ut si per inquisitionem Executoris repertus fuerit esse vitæ laudabilis, & honestæ conversationis, non afficit, sive ligat potestatem Ordinarii, vel alterius Collatoris ante conditionem impletam, etiam si additum sit Decretum irritans, si secus à quopiam fuerit attentatum: Vel si Papa mandet Ordinario, ut provideat alicui de Beneficio certi valoris v. g. XX. librarum, vel minoris, si Clericus voluerit acceptare, potest hoc casu, Beneficium præfixi valoris: imò etiam minoris, priusquam impetrans super hujusmodi valore voluntatem suam declaret, Collator ordinarius, vel Executor ad providendum datus liberè illud conferre; quia Decretum hujusmodi, ante eventum conditionis, effectum suum non fortitur. Secus est si Papa mandet alicui provideri de Beneficio, si illud, intra mensē à notitia vacationis ipsius, duxerit acceptandum, adjecto Decreto irritante: tunc enim collatio alteri ab Ordinario, vel Executore facta, ante mensē & acceptionem impetrantis, non valet, ut scilicet appositio mensis aliquid afferat impetranti (alioquin frustra adjectum esset tempus, nihilque operaretur.) Porro acceptare censetur impetrans Beneficium, si petat per suum Executorem illud sibi conferri, vel si præsens recipiat sibi collatum. Notiam autem prædictæ vacationis, tunc censetur habere impetrans, si vacatio Beneficii in loco vel Ecclesia, ubi illud situm est sit publicè nota: sibi

» sibi enim imputet, si hoc casu, quo de ipsius com-
» modo agitur, ignoravit id, quod per se, vel per
» alium scire potuit inquirendo, ita statuitur in *Cle-*
» *ment. Cum ei unie. h. t. in Concilio Viennensi.*

LVIII. Pro explicatione hujus cap. Notan-
dum primò. Decretum conditionale, etiam adjectâ
clausulâ irritante, non impedit, quò minus Collator
ordinarius possit conferre Beneficium alteri, ante
conditionis eventum, ut in proposito, antequam con-
sisterit de scientia & laudabili vita Clerici impetran-
tis, *Gl. hic in casu & in notatis.* Notandum secundò.
Si mandetur alicui conferri Beneficium sub conditio-
ne, si velit illud acceptare, sed antequam illud acce-
ptasset, Ordinarius contulit alteri, valet collatio, *Gl.*
hic in casu. Notandum tertio. Si mandetur Clerico
provideri de Beneficio vacante, vel proximè vacatu-
ro: cum Decreto irritante, si intra mensem illud ac-
ceptet, sed Ordinarius contulit illud intra mensem,
non valet collatio; quia tempus censetur apponi in fa-
vorem acceptantis, *Gl. ibid. in casu.*

Notandum quartò. Censetur autem Clericus
acceptare Beneficium, si verbo id exprimat, si ve-
ro ipso declarat voluntatem suam, petendo, ut sibi
conferatur, vel sibi collatum recipiendo *Gl. ibid.* No-
tandum quintò. Currit mensis iste à tempore notitiæ,
quo Clericus scit Beneficium vacare: imò etiam ex eo
tempore, quo publicè vacat, *Gl. ibid.* Notandum
sexto. Mensis iste currit etiam ei, qui non fuit in cul-
pa, quia v. g. tam procul absuit à loco Beneficii, ut
ejus vacationem intra mensem scire non potuerit,

Gl. hic V. Nota erit: idque specialiter statutum est in
hoc casu; tum ne aliàs Beneficia diutius vacent: tum
ut occurratur fraudibus & litibus, dum impetrans
fraudulenter negaret, se intra mensem de Beneficio
vacante notitiam habuisse, *Vivian. in ration. hic in*
fine.

LIX. Restant adhuc duæ Constitutiones Extra-
vagantes Papæ Joannis XXII. *h. t. In Extravag. Sedes;*
1. habetur, quòd quando dentur alicui Litteræ Apo-
stolicæ continentes gratiam vel justitiam pro aliqua
Dieceſi, si illa dividatur in duas: vel plures, tum q-
omnes gratiæ super Beneficiis vacaturis concessæ, an-
te divisionem, etiam post illam, in Diceſibus divis-
is per Executores datos ad executionem deduci possunt,
ac debent, sicut priùs. Idem dicendum de Litteris
Apostolicis, quæ gratiam continent, quòd Judices da-
ti possint procedere, ac si dictæ Diceſes integræ man-
sissent. Videri potest explicatio *Glossæ ibid.*

LX. In *Extravag. Ad Apostolatus 2. h. t.* statui-
tur, si Papæ dividat Episcopatum in duos, vel plures,
per hujusmodi divisionem non intendit quippiam de-
rogare velle juribus Ecclesiarum antiquarum, vel per-
sonarum Ecclesiasticarum, quòd minùs in Ecclesiis no-
viter divisas ab aliis antiquis visitare, procuraciones re-
cipere, & jurisdictiones ac alia officia exercere pos-
sint, nisi quatenus in Litteris Apostolicis hujusmodi
divisio expressè continetur. Per quod declaratur Ex-
travag. Præcedens. Hinc colligitur, quòd nullus pos-
sit Episcopatus dividere, præter Papam, *Gl. hic V. Au-*
thoritate Apostolicâ.

TITVLVS IX.

NE SEDE VACANTE, ALIQUID
INNOVETUR.

I.

Dictum est in superioribus Titulis de in-
stitutionibus & collationibus Beneficio-
rum, sed quia posset dubitari, an vacante
Sede succedat Capitulum in collatione
ipsorum: idèd hic Titulus subijcitur, qui
estat etiam in Sexto, Extravagantibus Joannis XXII.
& Communibus.

Porrò nomine Sedis, hic intelligitur Sedes Epi-
scopalis, vel alia Prælatūra, aut dignitas inferior, cui
facultas conferendi Beneficia competit, ut tradit *Gl. in*
c. 1. V. Ecclesia; de reb. Eccles. non alien. in 6. Hostiens.
in Summ. h. t. n. 3. & Barbos. in Collect. hic in Rubr. n. 2.
Per vacationem intelligitur omnis vacatio Sedis, si ve-
ro morte, si ve per renunciationem, translationem,
depositionem, vel quemvis similem modum, per quem
Titulus amittitur, *Gl. in c. unic. V. Mortuo; h. t. in 6.*
Barb. ad rubr. h. t. n. 5. In idèd etiam si interpretativè va-
cet, ut quia Prælatus est hæreticus, excommunicatus,
suspensus &c. Adeoque de jure ad agen-
dum inutilis, *Hostiens. in summa.*

h. t. n. 2.

§. I.

An, & quâ ratione nihil sit innovan-
dum, Sede vacante?

II. Assertio 1. Generalis regula negativa, seu pro-
hibitoria est, quòd Sede vacante, nihil innovari debe-
at, in præjudicium scilicet ipsius Sedis: nisi id jure ex-
pressè cautum sit, nec status Ecclesiæ mutari, ut colli-
gitur ex rubrica hujus Tituli, et c. 1. eod. ubi dicitur:
Episcopali Sede vacante, non debet aliquid innovari; cum
non sit qui Episcopale jus teneatur, si ve quia tunc Eccle-
sia defensore caret, Abb. Ad rubr. hujus Tituli, ubi ait,
valere argumentum à rubro ad nigrum. Quare licet Se-
de Episcopali vacante (vel aliâ simili Prælaturâ) ju-
risdictio & administratio rerum & jurium Episcopali-
um ad Capitulum devolvatur, c. *Hic quæ; 11. c. Cum*
olim; 14. de majorit. & obed. Non tamen potest res Ec-
clesiæ alienare, vel donare, c. *Si qua; 42. caus. 12. q. 2.*
quia Capitulum res Ecclesiæ vacantis non auferre, vel
distrabere, sed usque ad tempus Episcopi substituendi
conservare debet, c. *Hac hujus; 38. q. cit.* Id verò so-
lùm procedit de rebus, quæ servari possunt: ea enim,
quæ servando servari non possunt, potest ex justa causa

Bb 3

Oeco-